

**VYSOKÁ ŠKOLA EVROPSKÝCH A REGIONÁLNÍCH
STUDIÍ, O. P. S., ČESKÉ BUDĚJOVICE**

BAKALÁŘSKÁ PRÁCE

PROTITERORISTICKÁ POLITIKA ČR

Autor práce: Martin Olbert
Studijní obor: Bezpečnostně právní činnost ve veřejné správě
Forma studia: Kombinovaná
Vedoucí práce: doc. Dr. Ing. Danics Štefan, Ph.D
Katedra: Katedra právních oborů a bezpečnostních studií

2013

Prohlašuji, že jsem bakalářskou práci vypracoval samostatně, na základě vlastních zjištění a s použitím odborné literatury a materiálů uvedených v této práci. Souhlasím, aby práce byla uložena v knihovně Vysoké školy evropských a regionálních studií v Českých Budějovicích a zpřístupněna v souladu s § 47b zákona č.111/1998 Sb. v platném znění.

.....

Děkuji vedoucímu bakalářské práce doc. Dr. Ing. Štefanu Danicsovi, Ph.D za poskytnuté rady a vedení bakalářské práce. Děkuji také své rodině, všem známým a kolegům, kteří přispěli k vypracování této práce.

ABSTRAKT

OLBERT. M. *Protiteroristická politika ČR: bakalářská práce*. České Budějovice: Vysoká škola evropských a regionálních studií, o. p. s., 2013. 59 s. Vedoucí bakalářské práce: doc. Dr. Ing. Danics Štefan, Ph. D.

klíčová slova: bezpečnost, ČR, islamismus, legislativa, opatření, protiteroristická politika, terorismus

Bakalářská práce se zabývá zejména protiteroristickou politikou ČR. První část práce je věnována terorismu, jako globální hrozbě pro celý svět. Zde je uvedeno vysvětlení pojmu terorismu, jeho vymezení a rozdělení do možných vývojových etap. Další část se zabývá islamistickým terorismem, jeho silným vlivem na moderní společnost v dnešní době a také vysvětlením sebevražedných teroristických útoků. Dále se práce věnuje samotné protiteroristické politice ČR, důležité protiteroristické legislativě a orgány, které působí v bezpečnostní a protiteroristické politice, a které mají přímý vliv na boj proti terorismu. Dále se práce zabývá tím, jaká je možnost teroristických útoků na území České republiky a jaká jsou bezpečnostní opatření České republiky. V neposlední řadě seznamuje čtenáře se současným postavením ČR v celosvětové protiteroristické politice a vysvětluje důležitost nasazení Armády České republiky (AČR) v zahraničních misích jako jednu z možností protiteroristických opatření v boji proti terorismu.

ABSTRACT

OLBERT, M. *Antiterrorist Policy of the Czech Republik: Bachelor thesis*. České Budějovice: College of European and Regional Studies, ops, 2013th 59 s. Supervisor: doc. Dr. Ing. Danics Stefan, Ph.D.

Key words: security, Czech Republic, Islam, legislation, measures, Anti-terrorist policy, terrorism, Army of Czech Republic (ACR)

This Bachelor thesis is mainly focused on counter-terrorism policy of the Czech Republic. The first part of the paper is devoted to the concept of terrorism regarding the global threat. The definition of terrorism is clarified there as well as the topic's specifications, and the term is divided into development phases. The next part deals with the Islamic terrorism, its strong impact on the modern society, as well as the explanation of the suicide terrorist attacks. Also, the following section goes deeply into the counter-terrorism policy of the Czech Republic, important anti-terrorism legislation, and authorities which handle the precautionary and anti-terrorism politics. These bodies directly engage in the fight against terrorism. Further, the thesis investigates the possibility of terrorist attacks occurring on the Czech Republic's area and it addresses the country's security measures. The critical information about the current Czech Republic's position in the world's counter-terrorism policy is included in the thesis. Additionally, the paper stresses the importance of deployment of the Army of the Czech Republic (ACR) in alien missions as one way of counter-terrorism measures in the fight against terrorism.

OBSAH

ÚVOD.....	8
1 CÍL A METODIKA.....	10
2 TERIRISMUS JAKO GLOBÁLNÍ BEZPEČNOSTNÍ HROZBA.....	12
2.1 VYMEZENÍ TERORISMU.....	13
2.2 GENEZE TERORISMU.....	15
2.2.1 Historické etapy terorismu.....	17
3 ISLÁMSKÝ TERORISMUS – FENOMÉN DNEŠNÍ DOBY.....	22
3.1 SEBEVRAŽEDNÝ TERORISMUS.....	23
3.1.1 Psychologický profil sebevražděných teroristů.....	24
4 PROTITERORISTICKÁ POLITIKA ČR.....	26
4.1 BEZPEČNOSTNÍ DOKUMENTY A PROTITERORISTICKÁ POLITIKA.....	28
4.1.1 Bezpečnostní strategie České republiky 2011.....	28
4.1.2 Strategie boje proti terorismu pro léta 2010 – 2012.....	31
4.1.3 Obranná strategie České republiky.....	36
4.1.4 Ostatní legislativa v oblasti bezpečnosti ČR.....	37
4.1.5 Modernější protiteroristická legislativa.....	41
4.2 INSTITUCE A ORGÁNY ZABÝVAJÍCÍ SE PROTITERORISTICKOU POLITIKOU.....	41
4.2.1 Bezpečnostní rada státu	41
4.2.2 Bezpečnostní informační služba (BIS).....	42
4.2.3 Vojenské zpravodajství (VZ).....	44
4.2.4 Úřad pro zahraniční styky a informace (ÚZSI).....	46
4.2.5 Národní kontaktní bod pro terorismus (NKBT) Útvar pro odhalování organizovaného zločinu (ÚOOZ) SKPV Policie ČR.....	48
4.2.6 Armáda ČR.....	49

4.3 JAKÉ JE RIZIKO PŘÍMÉHO TERORISTICKÉHO ÚTOKU NA ČESKOU REPUBLIKU.....	49
5 NASAZENÍ ARMÁDY ČR V ZAHRANIČNÍCH OPERACÍCH, JAKO JEDEN Z PROSTŘEDKŮ PROTITERORISTICKÝCH OPATŘENÍ.....	51
5.1 SOUČASNÉ ZAHRANIČNÍ OPERACE, KDE PŮSOBÍ VOJÁCI AČR V BOJI PROTI TERORISMU.....	51
ZÁVĚR.....	54
SEZNAM POUŽITÝCH ZDROJŮ.....	56
SEZNAM ZKRATEK.....	59

ÚVOD

Téma, o kterém se píše v této bakalářské práci, je v dnešní době velmi aktuální. Terorismus je v současnosti jedním z nejrozšířenějších nebezpečí, které hrozí samotným státům a jejich obyvatelům, nemluvíme-li o přírodních katastrofách, které není lidstvo z velké části schopno ovlivnit. Terorismus má mnoho podob a může útočit na různé oblasti ekonomiky, infrastruktury i na různé vrstvy obyvatelstva, a to z důvodů náboženských, politických a dalších názorů, které se ve společnosti mohou objevit.

Nikdo dnes nedokáže říci, kdy může k teroristickému útoku dojít, ale často vidíme, že se tak děje a pokud už se tak stane, jaké jsou možnosti útoku předejít či minimalizovat jeho následky. Každý stát, kterému takové nebezpečí hrozí, by měl přijmout bezpečnostní opatření, aby co nejvíce snížil šanci takového činu na své území.

Česká republika jako koaliční partner Spojených států amerických i ostatních evropských států je dle evropských úmluv zavázána v boji proti celosvětovému terorismu, a to obzvláště po útocích 11. září 2001 na americké obchodní centrum v New Yorku. Po těchto událostech si celý svět začal uvědomovat ještě více, že teroristické útoky se mohou stát kdykoliv a kdekoliv na světě a mohou zasáhnout i vyspělé státy, které mají vysoká bezpečnostní opatření, ale ani ta nemohou útokům ve všech případech zabránit.

Česká republika se svou politikou aktivně podílí na boji proti terorismu, a to zejména nasazením ozbrojených složek v zahraničních misích na územích cizích států po boku svých koaličních partnerů, zejména v dnešní době na území Afgánistánu. Zde se shromažďují hlavní stoupenci teroristických skupin. Hlavním posláním těchto misí by mělo být vyhledat militantní ozbrojené skupiny, zejména islamistického vyznání, které operují po celém světě a otevřeně vyzývají k nenávisti a zabíjení lidí.

Bakalářská práce se tedy bude zabývat zejména problémem, zda má Česká republika přijatá dostatečná protiteroristická opatření, aby k teroristickému útoku na našem území nedošlo a v případě zjištění nedostatků se je pokusit napravit. Dalším cílem je zjistit právní a legislativní úpravu v této problematice a také, jaký je názor občanů na nasazení naší armády v zahraničních misích, jako jedna z možností protiteroristických opatření, a zda mají tato nasazení českých vojáků význam. Mým

hlavním příspěvkem by mělo být zjištění, zda má Česká republika dostatečnou protiteroristickou politiku, objevit pokud možno slabé stránky a zjistit, jaké je riziko výskytu teroristického útoku na Českou republiku.

1 CÍL A METODIKA BAKALÁŘSKÉ PRÁCE

Hlavním cílem bakalářské práce je celkové zhodnocení a vysvětlení protiteroristické politiky České republiky. Především se pokusit říci, zda má ČR moderní protiteroristickou politiku bez větších chyb, které by mohly způsobit problémy v bezpečnostní politice ČR. Důležité je zjistit, na jaké úrovni se nachází bezpečnostní politika České republiky ve srovnání s okolními státy, kterým hrozí riziko teroristických útoků. Dalším cílem je zhodnotit, jak je možné úroveň bezpečnosti ČR zvýšit, pokud je to zapotřebí, nebo jestli stávající úroveň postačí k zachování dostatečné bezpečnosti státu a občanů. U tohoto cíle je zapotřebí uvést také legislativní rámec bezpečnostní politiky.

Dílčím cílem je pokusit se popsat možné hrozby plynoucí z teroristických útoků na území České republiky a dále také bezpečnostní opatření, která Česká republika přijala, aby k těmto útokům na našem území nemohlo dojít, nebo aby jejich případné následky bylo možné co nejvíce zmírnit a také aby měly případné teroristické útoky pokud možno co nejmenší vliv na funkci státu, ekonomiku, hospodářství a též na ztrátu lidských životů.

Česká republika se zatím nestala jednou ze zemí, kde by k takovému útoku mohlo dojít, ovšem po teroristických útocích v roce 2001 se tato možnost stala aktuální a ČR je také potenciální cíl a nikdo nedokáže říci, zda se to opravdu může stát i na našem území. Hrozba teroristických útoků je na území České republiky nízká v porovnání s okolními západoevropskými státy jako jsou Francie, Belgie či Nizozemsko, a to z důvodu, že se zde nachází nízká populace, která by vyznávala islamismus jako politickou ideologii, která zneužívá islám pro své mocensko-politické účely. Hlavním důvodem, proč by se teroristický útok mohl uskutečnit na našem území je otevřená podpora USA a ostatních koaličních partnerů v boji proti teroristickým a fundamentalistickým skupinám, které otevřeně hlásají nenávist vůči všemu neislámskému. Zde bude použito především sběru dat z publikací, zabývajících se problematikou novodobého terorismu.

Mezi hlavní prostředky, které by měly k účelu vyšší bezpečnosti posloužit, patří spolupráce s ostatními koaličními partnery. A to zejména součinnost ve výměně informací týkajících se osob nebo organizací, které jsou podezřelé z teroristické

činnosti či protiprávního jednání ohrožujícího funkci státu. V neposlední řadě také zjistit, zda má význam nasazení složek Armády České republiky v zahraničních operacích, jako jedna z možností boje proti celosvětovému terorismu.

V bakalářské práci bude zejména pomocí analýz zjišťováno, zda má Česká republika přijatá dostatečná bezpečnostní opatření proti možným teroristickým útokům. Důležitým aspektem bude rozebrat bezpečnostní a protiteroristickou politiku ČR, zda je v dnešní době na dostatečné úrovni a nemá nějaké velké nedostatky, které je třeba změnit.

Mezi důležité protiteroristické opatření které, bude podrobněji rozebráno v této práci, je nasazení vojáků AČR v zahraničních operacích, neboť tyto mise mají význam pro zlepšení životních podmínek a zlepšení bezpečnostních podmínek na daném území, kde ke vzniku demokracie teprve dochází.

V neposlední řadě také zjištění, zda nasazení v těchto operacích má význam pro zahraniční a bezpečnostní politiku České republiky.

2 TERORISMUS JAKO GLOBÁLNÍ BEZPEČNOSTNÍ HROZBA

Terorismus se objevuje už od vzniku samotného lidstva, kdy se určitá část lidské populace, která byla utlačována nebo naopak měla moc, chtěla dostat k prosazení svého názoru jinou než legální a diplomatickou cestou. Definice samotného terorismu je i v dnešní době, kdy se touto problematikou zabývá řada odborníků, složitá a stále se objevují nové skutečnosti, které je třeba brát v úvahu a pracovat s nimi. Jako novodobá hrozba se dá terorismus brát zejména od 2. poloviny 20. století, kdy došlo k vývoji zbraní hromadného ničení (ZHN), nukleárních a jaderných zbraní a zejména k pokroku v dopravě, zbraňových systémech a v komunikačních technologiích. Po tomto značném posunu, který se odehrává v posledních několika desetiletích, je hrozba teroristického útoku možná po celém světě během velmi krátké doby a s velkými ztrátami na životech a ochromením infrastruktury států i světových ekonomik.

V dnešní době terorismus zahrnuje jak politicky motivované násilí státní, tak i protistátní, jehož nositeli jsou jednotlivci či malé i velké skupiny. Terorismus se dá definovat jako libovolný akt násilí páchaný skupinou či jedincem a může být kvalifikovaně chápán jako akt terorismu. Je také velmi složité vyslovit jasnou definici, neboť v každé části světa mají lidé jiný názor a pro někoho může být jeden a ten samý člověk terorista a pro druhého bojovník za svobodu. Má-li být dosaženo shody v definici, musí se vyloučit jak příliš pružné používání, tak i vymezit přesný významový rozsah. Terorismus se tedy jeví jako nezákonný, násilný aktivismus, politicky, nábožensky, ideologicky či jinak zaměřený, zamířený na civilisty nebo civilní objekty.¹

Do povědomí široké veřejnosti a vedoucích struktur jednotlivých států na celém světě se terorismus dostává v jeden den, který se stal milníkem moderní společnosti, a to 11. září 2001. Tento den byla proti Spojeným státům za pomoci čtyř unesených letadel spuštěna koordinovaná série teroristických útoků. Dva obří tryskové letouny narazily do dvou věží Světového obchodního centra v New Yorku a způsobily jejich zřícení; třetí letoun narazil do Pentagonu, washingtonského sídla ministerstva obrany; čtvrtý letoun, který směřoval údajně na Bílý dům se zřítil v polích nedaleko Pittsburgu, jelikož v tomto posledním letadle došlo zřejmě k povstání proti únoscům

---

¹ DANICS, Š., TUČEK, L. *Opravdu rozumíme současné epidemii sebevražedných teroristických útoků?* *Vojenské rozhledy*, 2008, č. 2, s. 20.

letadla. Při těchto útocích přišlo o život zhruba 3000 osob. Na videonahrávce zveřejněné v říjnu 2001 se k odpovědnosti za tyto útoky přihlásil Usáma bin Ládín, vůdce islamistické radikální organizace Al-Kajda, který své stoupence velebil jako „avantgardu islámu“. Bezprostředně po těchto útocích americký prezident George Bush prohlásil, že tyto útoky jsou válečným aktem, a samu válku označil jako „válku proti terorismu“. Pro mnoho lidí se 11. září stalo přelomovým okamžikem světových dějin, bodem, v němž se odhalila pravá epocha terorismu a počátek období bezprecedentního globálního boje a nestability.²

Proto se dá považovat toto datum za mezník v novodobém pojetí terorismu a jako nová a nebezpečná hrozba pro moderní společnost, která může ovlivnit životy milionů lidí na celém světě a zatřást se základy demokratické společnosti.

2.1 VYMEZENÍ TERORISMU

Co je to vlastně terorismus? Slovem terorismus se obecně označuje určité použití teroru a násilí k uplatnění moci a prosazování vlastních politických cílů. Teror by měl navodit pocit strachu, obav, nejistoty a paniky. Mezi nejběžnější projevy teroristických aktivit patří zejména vraždy, bombové útoky, braní rukojmích a únosy letadel. Po útocích na USA z 11. září se však objevil nový fenomén a to globální terorismus, ten určil, že terorismus bude muset být nově definován. Jeho definice je ovšem sporná a diskutabilní, jedna z definic zní například takto:³

„Terorismus je použití agresivního a excesivního násilí (a nebo hrozba použitím takového násilí), které je naplánováno s dominantním účelem vyslat vážné zastrašující poselství zřetelně většímu počtu lidí (cílovému publiku) než pouze těm, kteří jsou primárními násilnými akty nebo hrozbami bezprostředně poškozeni.“⁴

---

² HEYWOOD, A., *Politologie*, Plzeň, 2008, s. 166 - 177.

³ MAREŠ, M., *Terorismus v ČR*, Brno, 2005, s. 21 - 22.

⁴ MAREŠ, M., *Terorismus v ČR*, Brno, 2005, s. 22.

Naproti tomu Ganor definuje terorismus jako „úmyslné užití nebo hrozbu užití násilí proti civilistům nebo civilním cílům (targets) za účelem dosáhnout politických záměrů (aims).“⁵

A na druhé straně Laquer definuje terorismus dle Ministerstva obrany Spojených států (U. S. Department of Defense - DoD) z roku 1990 jako: „nezákonné použití nebo vyhrožování užitím síly či násilí proti jedincům nebo majetku za účelem přinutit a zastrašit vlády nebo společnosti, často se záměrem dosáhnout politických, náboženských nebo ideologických cílů (účelů - objectives).“⁶

Důležité je říci, že dle mnoha autorů není terorismus sám o sobě politickým hnutím či ideologií, ale spíše určitou taktikou nebo metodou, která je politickými skupinami používána k dosažení nejrůznějších cílů.⁷

- ke svržení politických režimů, případně států (např. „okupačního“ izraelského režimu, resp. imperialistického režimu v muslimské zemi) nebo k dosažení vlastních nacionalistických cílů
- k omezení či zastavení určité politiky (např. izraelsko - palestinského mírového procesu);
- k upozornění na konkrétní politický problém
- k mocenskému boji uvnitř radikálních hnutí samotných (např. konflikt Fatah versus Hamás);
- k podpoře spřízněných radikálních skupin (např. spolupráce německých a palestinských radikálů).

Výše jsou uvedeny jen některé z možných definic a přesné vymezení není možné. Terorismus lze vykládat odlišně s ohledem na subjekt, který výklad provádí, historické a časové období, kdy byl pojem používán a nebo na účelu či záměru, pro který byl použit. Dodnes neexistuje například na úrovni Organizace spojených národů

---

⁵ GANOR, B., *Defining Terrorism: Is One Man's Terrorist Another Man's Freedom Fighter?*, ICT, IDC Herzliya, Izrael. Dostupné z WWW: <<http://www.instituteforcounterterrorism.org/>>.

⁶ LAQUER, W., *The New Terrorism, Fanaticism and the Arms of Mass Destruction*, Oxford University Press, New York, 1999. s. 5.

⁷ ČEJKA, M., *Encyklopedie blízkovýchodního terorismu*. Brno, 2007. s.7.

jednotná a všemi uznávaná definice. Pro Českou republiku je přitom rozhodující definice, založená na skutkové podstatě trestného činu „teroristický útok“ uvedená v trestním zákoně. Ve stručnosti lze terorismus definovat jako užití násilí nebo hrozba násilím *za* účelem vyvolání pocitu strachu ve společnosti, s cílem dosažení určitých, zpravidla politicky motivovaných, cílů.⁸

2.2 GENEZE TERORISMU

Při pohledu na historické členění terorismu je možné za hlavní faktory ovlivňující jednotlivé etapy považovat odlišné projevy násilí, teroru a terorismu páchaného obzvláště na civilním obyvatelstvu. Za hlavní historické období jsou chápány hlavně etapy končící 17. stoletím, nacionalistická etapa končící vypuknutím 1. světové války, dále poté etapa období mezi světovými válkami. Posledními dvěma zkoumanými etapami jsou etapa studené války končící obdobím rozpadu komunistických režimů a pádu Berlínské zdi a nyní se odehrávající etapa, nazvaná etapa studeného míru.

Stejně jako u pojmu terorismu se i zde objevuje různé rozdělení jednotlivých etap vývoje a vzniku terorismu. Dá se shrnout, že zkoumání vývojových epoch terorismu je složitou záležitostí, která je z části založena na subjektivním pohledu jednotlivých osob, zabývajících se touto problematikou, a dále také na dané situaci. Subjektivita nemusí být pokaždé prvkem zkreslujícím skutečnost, ale může odrážet různé odlišnosti daných kritérií, podle kterých bylo členění provedeno. Problematika historického vymezení vývojových etap terorismu je spojována s historií vedení válek, dále poté násilím a terorem uskutečňovanými na bezbranném civilním obyvatelstvu, které nezasahovalo přímo do boje. Proto se historické chápání vývoje terorismu odvíjí od časového, ideového a geografického působení. Při pokusu o historické rozdělení epoch a jednotlivých fází terorismu je důležité hned na začátku nezbytně vymezit pojem terorismu s podobnými co do cílů, následků a použitých prostředků zaměřovanými pojmy, kterými jsou partyzánský boj, gerilové vedení války, fungování anarchistickým skupin, různých bojovníků za svobodu a v neposlední řadě také

---

⁸ Policie České republiky. *Terorismus* [online]. 2012 [cit. 2012]. Dostupné z WWW: <<http://www.policie.cz/clanek/narodni-kontaktni-bod-pro-terorismus.aspx?q=Y2hudW09Mg%3d%3d> />.

mezinárodní organizovaný zločin. Pojem terorismus se také dá prvotně vymezit například dle Carrova pojetí, který vnímá terorismus jako násilné, přímo určené působení proti civilnímu obyvatelstvu, za účelem, že bude zlomena vůle podporovat vůdce, či politiku, jež právě těmto teroristickým skupinám nevyhovuje. Existuje i mnoho dalších společných činitelů, vodítek či znaků, podle kterých se vytvářely určité definice terorismu, ale pro účely historického vymezení je výše uvedený znak nejvíce věrohodný a z obsahové části nejpřesnější. Při tomto rozdělení je úplně vynechaná estachologická forma terorismu, protože činy prováděné duševně narušenými jedinci, které mají za cíl vyvolání násilí a teroru na civilním obyvatelstvu, nejeví přímo známky terorismu, ale mělo by být spjata pouze s chováním daného jedince, místem jeho působení a individuálním pomatením smyslů.⁹

Při pohledu na historické vymezení se dá též vycházet z rozdělení do tří základních fází. Společným jmenovatelem u tohoto dělení je „přesvědčování prostřednictvím strachu“. Jako první etapa se uvádí Prehistorická fáze, do které se zařazují vraždy vůdců ve starověkém Řecku a Římě, boje židů v Palestině na počátku letopočtu či akce islámských hašašínů v období křižáckých válek. Ta se označuje také jako předetapa. Za druhou etapu se považuje anarchistické či nacionalistické násilí na konci 19. století. Zde se také používá takzvaný „ruský“ neboli individuální terorismus, který se projevoval snahou jedinců či malých skupin změnit režim teroristickými útoky. Zde se dá uvést jako příklad atentáty na ruského cara, amerického prezidenta či rakouskou císařovnu a to v období na konci 19. a začátku 20. století. Jako vrchol této éry se dá označit atentát na arcivévodu Františka Ferdinanda d'Este v roce 1914. Třetí epocha je označována, jako studenoválečná fáze, která začíná po druhé světové válce a je spjata s dekolonizací a národněosvobozeneckým bojem na Středním východě, v Africe a Jižní Americe.¹⁰

Výše uvedené členění se však dá považovat za neúplné, neboť se nevěnuje podrobnému náhledu na příčiny vzniku jednotlivých etap. Proto bylo vytvořeno členění, které se snaží vycházet z analýz a publikací předkládaných světovými i českými autory. Zde se ovšem musí uvést, že toto členění je provedeno na principu

---

⁹ FOLTÝN, P., ŘEHÁK, D., *Historický vývoj terorismu*. Obrana a strategie. 2006, s. 1 - 2.

¹⁰ ŠEDIVÝ, J., *Nové paradigma terorismu*. Mezinárodní politika [online]. 2003, 1, [cit. 2011-03-24]. Dostupný z WWW: <<http://www.iir.cz/upload/MP/MPArchive/2003/MP012003.pdf>>.

reálného projevu terorismu a také při současném uznání základních historických znaků. A proto se v dnešní době přikláníme k následující klasifikaci:¹¹

- 1) historická etapa – trvající do konce 17. století;
- 2) nacionalistická etapa – probíhající od počátku 18. století až do roku 1913;
- 3) etapa válek – probíhající v letech 1914 až 1945;
- 4) etapa studené války – probíhající od roku 1946 až do roku 1989;
- 5) etapa studeného míru – trvající od roku 1990 až po současnost.

2.2.1 Historické etapy terorismu

1) Historická etapa (trvající do konce 17. století)

Terorismus jako takový je sice velmi mladý pojem, ale už dříve se snažily určité skupiny vojenskými útoky ovlivňovat politické situace států a toto chování se nazývalo jinými názvy, než je dnes již známý terorismus. Mezi ně lze zařadit vojevůdce Sun-c', který ve svém díle *Umění války* hovořil o taktikách obvyklých a neobvyklých. Mezi obvyklé řadil klasické vedení války a mezi neobvyklé řadil různé použití sil, které byly nasazeny pružně a nečekaně a nepřítel je těžko dokázal předvídat.¹² Podobně se dá na tento koncept podívat u japonského bojovníka Mijamota, který v 17. století ve své knize *pěti kruhů* hovoří o strategii „tělo místo meče“, toto se dá v dnešní době přiblížit sebevražedným atentátům, které se odehrávají např. v Afgánistánu, Íráku, či v jiném státu.¹³ Dále se do této etapy dá zařadit, jak bylo popsáno výše, akce židovských zélotů, kteří v době okupování Říma vysílali proti okupantům, ale i domácí šlechtě, která podporovala Řím, bojovníky a ti se snažili zavraždit jejich představitele a vůdce, aby snížili jejich podporu mezi jejich přívrženci v místním obyvatelstvu a zmenšili moc Říma v Jeruzalémě.¹⁴

¹¹ FOLTÝN, P., ŘEHÁK. D., *Historický vývoj terorismu*. Obrana a strategie. 2006, s. 2 - 3.

¹² SUN-C, SUN PIN., *Umění války*. Gliwice, Polsko, 2005, s. 50.

¹³ MUSASI, M., *Knihy pěti kruhů a Knihy rodinných tradic válečného umění od Jagjú Munenoriho*. 1. vyd. Praha: Talpress, 1997, s. 48.

¹⁴ FOLTÝN, P., ŘEHÁK. D., *Historický vývoj terorismu*. Obrana a strategie. 2006, s. 3 - 4.

2) Nacionalistická etapa (počátek 18. století až do roku 1913)

Už podle názvu je patrné, že v této etapě je jedním z hlavních prvků nacionalistické cítění a smýšlení. Mezi příklady, které se dají zařadit do této epochy, se uvádí období na začátku 18. století v rusko-turecké válce. V době, kdy už se blížila turecká porážka a docházelo ke stahování jejich vojenských sil na Balkáně, soustředili se Turci především na terorizování místních obyvatel. Tyto činy vedly ale k budování místního odporu. Tento vzdor vedený proti tureckým silám se změnil v provádění masových vražd a odplat. Podobné situace se v oblasti Balkánu vytváří v podstatě dodnes mezi chováním křesťanů a muslimů. Možné prvky terorismu se dají vysledovat i v období kolonizace Ameriky na konci 18. století, kdy docházelo k podněcování krutosti mezi novými osadníky z Evropy a indiány. Toto chování po vzájemné eskalaci vedlo až k rozsáhlému masakrování ze strany nových osadníků a opětovaného terorizování ze strany indiánů. Po skončení boje nedocházelo tudíž k obyčejné porážce, ale k hrůzným činům, kdy nejvíce trpělo civilní obyvatelstvo. Ovšem ne všechny uvedené činy se dají považovat za terorismus, podle některých studií se výše uvedená etapa začíná projevat až v jakobínské diktatuře v období Velké francouzské revoluce v letech 1793 - 1794, kdy byl po období nepokojů vytvořen systém nazývaný „régime de la terreur“, kdy byl tento pojem spojován s prvky demokracie, ale naopak docházelo později k jeho využívání revolucionářů a protistátním aktivitám.¹⁵

3. Etapa válek (v letech 1914 až 1945)

Konstatovat prvky terorismu v této éře není příliš jednoduché, celý svět v krátkém období prožil dvě světové války. Velmi složitou otázkou v této etapě je, že většina incidentů, které se odehrály, proběhly v otevřených konfliktech. Naproti tomu terorismus neobsahuje žádné otevřené nepřátelství, proto by se zde mělo spíše hovořit o krajním projevu aktu násilí s hlavním cílem donutit, aby se nepřítel podrobil a ztratil chuť podporovat jiné skupiny ze strachu z dalších nenadálých útoků proti civilistům i samosprávě nebo státu. Při těchto aktech docházelo samozřejmě k porušování Ženevských dohod, mezi ty nejznámější se dá zařadit etnické čistky za 2. světové války, kdy v průběhu holocaustu vyvraždili Němci ve vyhlazovacích

---

¹⁵ FOLTÝN, P., ŘEHÁK, D., *Historický vývoj terorismu*. Obrana a strategie. 2006, s. 4 - 5.

a pracovních táborech na šest milionů židů, válečných zajatců, Romů, vzdělaných lidí a homosexuálů. Vedle těchto teroristických praktik probíhaly v obou světových válkách i vojensko-taktické postupy, které byly zaměřeny především na vojenské cíle. Za krátký čas se ovšem i tyto cíle změnilly, kdy totální války zmenšily rozdíl mezi vojenskými a civilními cíli na minimum a nerozlišovalo se mezi vojenskými objekty, dílnami či obydlími civilního obyvatelstva. Jako jeden z mála příkladů se dá uvést koncepce Adolfa Hitlera, který při útoku na Sovětský svaz v roce 1941 vyhlásil totální válku a hlásal, že musí být vyvražděni všichni lidé na dobytém území.¹⁶

4. Etapa studené války (v letech 1946 až 1989)

Od konce 2. světové války došlo k velkému nárůstu terorismu a to zejména díky velkému technologickému pokroku lidstva. Objevila se řada nových forem terorismu, ale i způsobů realizace např. únosy lidí, letadel nebo sebevražedné útoky. Tyto formy se začaly objevovat zejména na konci 20. století. Éra studené války se od ostatních etap liší zejména tím, že došlo k masivnímu nárůstu mezinárodního terorismu. Za jeden z hlavních podnětů lze považovat očekávání vzniku třetího celosvětového konfliktu a to až do pádu berlínské zdi a rozpadu SSSR. Nedá se říci, že by za celou dobu „studené války“ došlo k přímému boji mezi oběma mocnostmi, ale docházelo k lokálním konfliktům mimo jejich území a právě tato skutečnost vedla k nárůstu projevů terorismu. Mezi hlavní formy terorismu, které se objevily v období od konce 2. světové války do roku 1988, se dají uvést žhářské útoky či braní rukojmích. Značný nárůst nastal především u bombových útoků a únosů.¹⁷

Hlavním typem byl etnicko-separatistický terorismus, který se objevil zejména od konce šedesátých let a působí až do současnosti, jsou palestínské aktivity. Jejich hlavní příčinou byl boj ve prospěch vzniku palestínského státu. Můžeme také říci, že postupem času začal být na vzrůstu etnický a levicový terorismus, na který západní svět nahlížel jako na možnou hrozbu řízenou především z Moskvy a ze států východního

---

¹⁶ FOLTÝN, P., ŘEHÁK, D., *Historický vývoj terorismu*. Obrana a strategie. 2006, s. 6 - 7.

¹⁷ FOLTÝN, P., ŘEHÁK, D., *Historický vývoj terorismu*. Obrana a strategie. 2006, s. 7 - 9.

bloku. Následně se pozornost světa přesunula na Blízký východ a to z důvodu nárůstu terorismu ze strany „darebáckých zemí“ jako Sýrie, Íránu, Libye.¹⁸

Mezi významné konflikty v této éře se dá jmenovat zejména válka ve Vietnamu (1964-1975), ve které se dají jako hlavní aspekty terorismu vytyčit bombové útoky na civilní obyvatelstvo ze strany USA a použití napalmu. Všechny tyto útoky měly jasný cíl, a to zlomit vůli nepřítele. Důležitým incidentem, který otevřel otázku protiteroristických opatření, bylo zabití sportovců palestinskou teroristickou skupinou Černé září, která unesla 11 izraelských atletů na Olympiádě v Mnichově v roce 1972. Při zásahu bezpečnostních složek, který skončil neúspěchem, bylo zabito pět teroristů a z unesených sportovců nepřežil nikdo. V důsledku tohoto incidentu začaly po celém světě vznikat speciální protiteroristické jednotky a také výbory či organizace a jejich cílem byla světová koordinace a komunikace při boji s terorismem. Za poslední nebezpečnou formu, která se začala objevovat zejména ke konci 80. let až do současnosti, se dá považovat rozkvět sebevražedných útoků. Útoky bývají prováděny malými skupinami či jednotlivci a vyznačují se především ochotou sebeobětování, snahou dosáhnout hromadného účinku a konkrétní organizací, která podporuje útočníka. Největší počet sebevražedných útoků se odehrál na izraelském území, po vpádu do Libanonu v roce 1982.¹⁹

5. Etapa studeného míru (od roku 1990 až po současnost)

Poslední etapa vývoje, jenž přetrvává až do současné doby, se dá označit za éru „studeného míru“. Tento název je zvolen z důvodu, že i po ukončení „studené války“ je následné období doprovázeno neustálým bezpečnostním napětím a z toho důvodu dochází stále k řadě vojenských konfliktů, které jsou vedeny koalicemi v rámci boje proti terorismu. Dá se říci, že tato epocha je doprovázena zejména terorismem náboženským a nacionalistickým, což má za následek změny v teroristických cílech, postupech a používaných prostředcích. Nejvíce pozornosti je věnováno projevům nábožensko politického, ultralevicového a také ZHN terorismu, ten zahrnuje možné použití zbraní hromadného ničení. V této epoše je nejvíce ohrožující „sebevražedný

---

¹⁸ MAREŠ, M., *Terorismus v ČR*, Brno, 2005, s. 17.

¹⁹ FOLTÝN, P., ŘEHÁK, D., *Historický vývoj terorismu*. Obrana a strategie. 2006, s. 9 - 10.

terorismus“, který je fenoménem zejména na Blízkém východě a používaný převážně islámistickými teroristickými skupinami, a proto si ho vysvětlíme níže v další kapitole. Důležitým aspektem je zapojení separatistických konfliktů. V Evropě se tento vliv projevil zejména na jihu, kde došlo k rozpadu Jugoslávie. Jedním z důležitých vlivů, proč se tak stalo, bylo špatné vyhodnocení a řešení ze strany OSN. Od konce 20. a začátku 21. století se dá mezinárodní terorismus považovat za jistou formu ozbrojeného konfliktu nebo také taktiky vedení bojové činnosti, a to i když nejsou splněny všechny důležité body mezinárodního práva. Tato etapa vývoje je doprovázená také novými a moderními technologiemi zejména v komunikačních technologiích jako jsou mobilní telefony, GPS a internet. Zejména z důvodu posunu v těchto technologiích došlo i k pokroku mezinárodního terorismu, který se dostal na globální úroveň. Za nejvýznamnější novodobou teroristickou skupinu se dá považovat skupina radikálních islamistů Al-Kaida, která byla založena na konci 80. let a odhaduje se, že počet jejich členů je kolem 50 000.²⁰

---

²⁰ FOLTÝN, P., ŘEHÁK. D., *Historický vývoj terorismu*. Obrana a strategie. 2006, s. 10 - 13.

3 ISLAMISTICKÝ TERORISMUS – FENOMÉN DNEŠNÍ DOBY

Islamistický terorismus patří v dnešní době k nejzávažnějším bezpečnostním hrozbám pro celý svět, ale zejména pro demokratické státy v Evropě a tudíž i pro samotnou ČR. Nedá se říci, že by počet útoků na evropském kontinentě či v USA byl velký, ale i malé množství těchto činů způsobilo velkou ztrátu lidských životů. Jedním z bodů, proč se tak děje, je komplexní nepřítelství militantních islamistů k západnímu stylu života, desítek let sekularizace muslimského světa a modernizační tendence některých islámských dogmat.²¹

V moderním islámu hraje hlavní násilnou roli především islamistický fundamentalismus, ten se vyznačuje neústupností a nesnášenlivostí. Z Koránu jsou vybírána jen některá témata, která jsou kriticky zaměřena zvláště proti západním vlivům a tvrdě jednájí proti jinak smýšlejícím. Islamistický fundamentalismus je převáděn do politické dimenze islamismem, ten se označuje jako využití islámských argumentů k odůvodnění politických cílů. Jedním z důvodů islamismu může být vznik teokratické společnosti, v níž je islám jediné pravidlo politického života. Islám je prosazován násilnými i nenásilnými prostředky. Základem islámské věrouky je džihád (úsilí), ale existují různé výklady tohoto pojmu. Jedním z možných je, že věřící se může zapojit do čtyř typů džihádu, a to:²²

- džihád srdcem - to je prohlubování zbožnosti, pokušení, kterému je muslim vystaven Bohem;
- džihád jazykem – podpora a šíření pravdy misijní činností;
- džihád rukou – záslužná a charitativní činnost;
- džihád mečem – nejradikálnější typ, který prosazuje islám násilím, represí či vedení války ve prospěch víry a bojem proti bezvěrcům a vnějšímu nepříteli.

U posledního bodu můžeme říci, že není džihád využíván vždy s výkladem Koránu, ale jeho hlavním úmyslem je ospravedlnění terorismu proti nepřítelům islámu. Hlavním prostředkem subverzního terorismu je působení ozbrojené propagandy, která

---

²¹ MAREŠ, M., *Terorismus v ČR*, Brno, 2005, s. 17.

²² MAREŠ, M., *Terorismus v ČR*, Brno, 2005, s. 17.

by měla působit s velkou brutalitou, a cílem je zastrašit nepřítele a dát impuls vlastním stoupencům, což má veliký vliv na islámské obyvatelstvo, kde se formují noví radikální islamisté. Například v soudobém Afgánistánu je hlavním smyslem islamistických teroristů působit na vybrané jedince a vyvolávat strach a paniku mezi afgánským obyvatelstvem. To pak ztrácí důvěru v koaliční jednotky, že nedokáží tyto situace zvládnout a raději podporuje teroristy v jejich dalších aktivitách.²³

Jednou z nejzávažnějších a nejnebezpečnějších taktik islámských teroristů, kterou využívají při realizaci svých cílů, jsou sebevražedné atentáty, které vykonávají jak na místech ve své zemi, tak i po celém světě. A to na místech, kde došlo z jejich strany k pocitům křivdy, urážkám a bezpráví. Tato taktika bude rozebrána níže, protože pro pochopení boje proti terorismu se nejprve musí pochopit význam tohoto chování.²⁴

3.1 SEBEVRAŽEDNÝ TERORISMUS

Pravdou je, že dnešní společnost spojuje sebevražedný terorismus především s působením islamistických radikálů, ale musíme si uvědomit, že to není pouze takto. Na světě se nalézá mnoho jednotlivců či skupin, které provádějí sebevražedné útoky a s islámskou civilizací nemají žádné pojítko. Ani samotný Korán či islámské právo nepokládá sebevražedné útoky za něco sobě vlastního. Na druhou stranu se musí říci, že mnoho islamistických hnutí taktiku sebevražedných útoků přijalo za svou a tato taktika je ve srovnání s jinými vojensko-politickými konflikty nejčastější. Důležitý je také fakt, že podobně jako judaismus nebo křesťanství i učení islámu odsuzuje sebevraždu. Dle Koránu i Proroka Muhammada je čin sebevraždy zavrženíhodný akt. Podle dnešních taktik teroristů obětování ovšem není sebevražda, ale smrt za obranu víry, a ta je nejvyšší formou mučednictví a má velkou úctu.²⁵

Důležitým cílem teroristů je také převést válečné snažení na území okupantů. Na spáchání sebevražedných útoků se podílejí zejména ti, kteří se nacházejí v složité situaci. Jejich hlavním psychologickým motivem je touha pomstít smrt svých blízkých a v islámském světě také to, že se stanou uctívanými mučedníky. Další velkou výhodou

²³ MAREŠ, M., *Terorismus v ČR*, Brno, 2005, s. 22.

²⁴ EICHLER, J., *Terorismus a války na počátku 21. století*. Praha, 2007, s.164.

²⁵ SOULEIMANOV, E., (ED.) *Terorismus – pokus o porozumění*. Praha, 2010, s. 183.

sebevražedných útoků je jejich nízká nákladnost a také to, že není třeba únikový plán, neboť vždy je účelem smrt „mučedníka“, a pokud možno s co největšími ztrátami na lidských životech. Je také dokázáno, že sebevražednými útoky dochází až k čtyřikrát vyšším ztrátám na lidských životech než klasickými teroristickými činy.²⁶

Důležitý prvek, který se objevuje zejména v posledních letech, je vzrůstající počet žen, které páchají sebevražedné útoky. Motiv těchto žen nebývá vždy až tak náboženský, i když nedá se úplně vyloučit, ale hlavním motivem bývá ve většině případů pomsta za zabitého člena rodiny a z toho plynoucí bezvýchodná situace.²⁷

Mezi nejznámější sebevražedné ženy za posledních pár let, které spáchaly sebevražedné útoky, se uvádějí zejména tzv. „čečenské černé vdovy“, které působily proti ruskému státu, a jejich nejkrvavějším činem byl teroristický útok, jenž se odehrál v říjnu 2002 v moskevském divadle Dubrovka. Hlavním záměrem Čečenců bylo ukončení války v Čečensku a propuštění zajatých osob ruskou vládou. Po nekonečném vyjednávání nakonec došlo k ruskému nepříliš povedenému zásahu proti teroristům a došlo k usmrcení 129 rukojmích, ovšem podle nevládních skupin došlo k usmrcení až 174 rukojmích. Tento teroristický čin byl zvláštního typu, neboť se jednalo o muslimské teroristy. Náboženský kontext zde hrál určitě roli, ale hlavním důvodem byla nenávist proti ruskému státu, který vedl proti Čečensku neustálé vojenské akce a nechtěl dovolit samostatnost této provincie. Dalším zvláštním aspektem bylo, že teroristé chtěli nejprve vyjednat, což u sebevražedných útoků není obvyklá praktika.²⁸

3.1.1 Psychologický profil sebevražedných teroristů

Důležitým faktorem u sebevražedných teroristických útoků, nad kterým je třeba se také zamyslet, je profil těchto teroristů. Dříve se mělo za to, že nejpravděpodobnějším útočníkem je mladý, nezaměstnaný a sociálně utlačovaný muž. Dnes už se tato teorie ovšem nedá považovat za zcela aktuální, neboť podle moderních expertíz bylo dosaženo závěru, že téměř nikdy se nejedná o fanatiky, ale jde o vysoce

²⁶ SOULEIMANOV, E., (ED.) *Terorismus – pokus o porozumění*. Praha, 2010, s. 183.

²⁷ EICHLER, J., *Terorismus a války na počátku 21. století*. Praha, 2007, s. 164 - 165.

²⁸ DRAŽANOVÁ, A., *Dubrovka: muzikál, který se utopil v krvavé lázni* [online], 2007, [cit. 27. 09. 2007]. Dostupné z WWW: <http://zpravy.idnes.cz/dubrovka-muzikal-ktery-se-utopil-v-krvave-lazni-ftw-zahranicni.aspx?c=A071022_172116_zahranicni_ad>.

motivované osoby bez psychických poruch. Zejména profil teroristů z 11. září 2001 dal jasnou zprávu, protože většina útočníků patřila k zámožným a velmi vzdělaným rodinám, velmi vzdělaných se zajištěním dobré budoucnosti. Z tohoto důvodu se dá říci, že profil teroristů je velmi rozmanitý a nedá se přesností a určitostí vyčlenit jasný profil útočníka.²⁹

---

²⁹ SOULEIMANOV, E., (ED.) *Terorismus – pokus o porozumění*. Praha, 2010, s. 188 - 189.

4 PROTITERORISTICKÁ POLITIKA ČR

Terorismus prošel na českém území i ve světě významnými změnami, a proto je zapotřebí modernizovat i protiteroristickou politiku. Obzvlášť po teroristických útocích 11. září 2001. Protiteroristická politika je ovlivňována mnoha státními a nestátními subjekty, které mají na její funkci značný vliv. Při obecné charakteristice se dá říci, že protiteroristická politika, jak už z názvu vyplývá, je politika zaměřena na eliminaci terorismu a v dnešní době především proti terorismu subverzivnímu a to jak státnímu, tak nestátnímu. Hlavními nástroji protiteroristické politiky jsou především:³⁰

- zpravodajské operace (získávání informací o teroristech);
- policejní operace (zadržení teroristů, jejich likvidace, osvobození rukojmích);
- vojenské operace (ochrana před teroristy vojenskými prostředky, spolupráce s koaličními partnery v potlačování terorismu i států terorismus podporující);
- právní předpisy (zajišťují zákonné vymezení kompetencí protiteroristických orgánů a také možné zákonné postihy teroristů);
- preventivní opatření (latentně a preventivně přispívají ke snížení rizika terorismu);
- politická činnost (vedená při politickém a diplomatickém vyjednávání);
- civilní ochrana (znalost veřejnosti, jak postupovat v případě teroristického útoku, také znalost pomoci obětem).

Protiteroristická politika je především vnímána jako součást bezpečnostní politiky. Z tohoto pohledu zasahuje do vnitřní i vnější bezpečnostní politiky. Terorismus byl považován celkem dlouho za záležitost pouze vnitřní bezpečnosti, ale přibližně od sedmdesátých let 20. století až do současnosti začal z důvodu globalizace terorismu zasahovat i do oblasti vnější bezpečnostní politiky. Podobně došlo ke změně i v přístupu k terorismu a jeho vnímání pouze jako nevojenské hrozby, kdy se dá s přesností říci, že terorismus je i vojenskou hrozbou, a to především v těch případech, kdy muselo dojít k nasazení armády k potlačení vnitřního terorismu, tak také hlavně

---

³⁰ MAREŠ, M., *Terorismus v ČR*, Brno, 2005, s. 383 - 384.

v boji proti režimům podporujícím terorismus. S protiteroristickou politikou jsou spojeny i další bezpečnostní politiky, jako je zbrojní politika, protiextremistická politika a také ostatní politické oblasti, týkající se náboženské nebo menšinové politiky.³¹ Velký důraz je také kladen na roli médií, která mají svůj význam v šíření informací veřejnosti, ale také v zastrašování, pokud jsou využívány teroristy v šíření svých ideologií.

Česká republika prošla v posledních letech značným vývojem protiteroristické politiky. Hlavním mezníkem byl opětovný vznik demokratického Československa v roce 1989. Důležitým okamžikem byl především vstup do Organizace spojených národů (OSN) a Evropské unie (EU). ČR se v této oblasti snažila přizpůsobovat okolním západním státům a docházelo ke značné evropeizaci, a tím samozřejmě i k přijetí různých možných teroristických hrozeb. Pro přesnější pochopení vývoje protiteroristické politiky se dá tento vývoj rozdělit do tří fází, které ovšem nejsou striktně odděleny a dochází k jejich propojování:³²

První fáze, v ní dochází zejména k odstranění komunistické minulosti od roku 1989 do roku 1991. Dochází zde k odstranění největších přežitků komunistického vládnutí, jako odchod okupačních vojsk nebo školení zahraničních rizikových skupin ve speciálních zařízeních. Také je tato doba charakterizována koncem orientace na Východ a navázání vztahů se západními zeměmi a Izraelem. V neposlední řadě je také důležitá účast na zahraničních misích např. účast v operaci Pouštní bouře v Perském zálivu v roce 1991.³³

V druhé fázi dochází především k budování komplexnější protiteroristické politiky a dá se datovat do období let 1991 až 2001. Důležitým aspektem je stabilizace vnitřní bezpečnosti v oblasti policejních a zpravodajských složek. Také se zde utvářejí priority vstupu do NATO v roce 1997 a příprava vstupu do EU. Zapomenout se nesmí ani na vznik dokumentů v oblasti bezpečnostní politiky jako Bezpečnostní strategie z roku 1999, zákona 110/1998 Sb. o bezpečnosti České republiky a v neposlední řadě přijetí mezinárodních smluv o terorismu.³⁴

---

³¹ MAREŠ, M., *Terorismus v ČR*, Brno, 2005, s. 384.

³² MAREŠ, M., *Terorismus v ČR*, Brno, 2005, s. 384 - 385.

³³ MAREŠ, M., *Terorismus v ČR*, Brno, 2005, s. 387.

³⁴ MAREŠ, M., *Terorismus v ČR*, Brno, 2005, s. 387.

V třetí a poslední fázi dochází zejména k velkému spojení se západními partnery a USA, jako zlomový bod se označuje rok 2001, a to hlavně z důvodu teroristických útoků 11. září 2001 na USA, a trvá až doposud. Důležitými body jsou vstup do EU v roce 2004 a také pokrok v protiteroristické politice a propojení úsilí ČR s evropským společenstvím a potlačení terorismu. V neposlední řadě také vysoká angažovanost v zahraničních vojenských operacích v Iráku a Afgánistánu.³⁵

4.1 BEZPEČNOSTNÍ DOKUMENTY A PROTITERORISTICKÁ POLITIKA

Z důvodu možné hrozby teroristického útoku je třeba se na tuto konfrontaci stále připravovat. ČR kompletací dosažených výsledků a zkoumání vytvořila řadu dokumentů, které se tímto problémem zabývají a zmiňují se o něm. Mezi hlavní vládní dokumenty patří Bezpečnostní strategie České republiky, Strategie boje proti terorismu (2010 - 2012), ta navazuje na Národní akční plán boje proti terorismu, který byl aktualizován v pěti vydáních od roku 2003 do roku 2009 a také je zde možno zmínit Obrannou strategii ČR.³⁶

V rámci zajištění bezpečnosti má ČR i dostatečnou právní úpravu, která se může rozdělit na předpisy spadající pod zákonodárnou, výkonnou a soudní moc.

4.1.1 Bezpečnostní strategie České republiky 2011³⁷

Bezpečnostní strategie ČR je základním dokumentem bezpečnostní politiky ČR. Na tento dokument navazují další strategie, které byly uvedeny výše. Je vládním dokumentem a hlavním cílem je hledat nadstranické shody k otázkám bezpečnosti. Je rozdělen na pět hlavních bodů a to:

- úvod;
- východiska bezpečnostní politiky České republiky;
- bezpečnostní zájmy České republiky;
- bezpečnostní prostředí;

³⁵ MAREŠ, M., *Terorismus v ČR*, Brno, 2005, s. 387.

³⁶ SOULEIMANOV, E., (ED.) *Terorismus – pokus o porozumění*. Praha, 2010, s. 117.

³⁷ Česko. *Bezpečnostní strategie České republiky 2011*, 2011, s. 1 -20.

- strategie prosazování bezpečnostních zájmů České republiky.

Důležité je říci, že se jedná o dokument, který by měl zvyšovat koncepčnost a funkčnost bezpečnostní politiky a to i přesto, že se nejedná o právně závazný dokument. Pro plnou efektivitu a funkčnost je zapotřebí, aby byl prosazen nad rámec resortních dokumentů a byl brán v potaz i na nižší úrovni státní správy a tudíž, aby vešel v širší administrativní známost.³⁸

Základní právní rámec, z kterého je Bezpečnostní strategie složena je Ústava ČR, Listina základních práv a svobod a ústavní zákon 110/1998 Sb. O bezpečnosti České republiky a dále také spojenecké a mezinárodní závazky v NATO, EU, OSN a OBSE (Organizace pro bezpečnost a spolupráci v Evropě).

Bezpečnostní strategie ČR představuje nástroje a opatření k zajištění bezpečnosti. Úkolem všech vládních orgánů je zajištění bezpečnosti obyvatel, obrana svrchovanosti a celistvosti země a zachování demokracie. Bezpečnostní politika vychází z nedělitelnosti bezpečnosti. Z tohoto principu plyne, že nelze oddělovat bezpečnost ČR od globální bezpečnostní situace, ale musí se přijmout v komplexním měřítku. Bezpečnostní zájmy je zapotřebí bránit i za hranicemi území. ČR upřednostňuje preventivní diplomacii před uplatněním ozbrojených konfliktů. V případě vzniku ozbrojené hrozby usiluje o zvládnutí politickými a diplomatickými cestami. Při selhání může ČR použít ozbrojenou sílu k ochraně svých životních a strategických cílů, ale to vše pouze v rámci zákonů a spojeneckých závazků. Aktivní účast v systému NATO zabezpečuje základní východiska pro zvládnutí krizí a kolektivní zajištění vlastní obrany a bezpečnosti. I tak ale ani členství v těchto institucích nesmývá prvotní odpovědnost za vlastní zajištění bezpečnosti.

Bezpečnostní zájmy ČR jsou rozděleny dle stupňů důležitosti na tři kategorie a to:

- životní zájmy: sem patří zejména zajištění existence územní celistvosti, politické nezávislosti ČR a zachování základních lidských práv. Pro zajištění těchto zájmů je ČR připravena použít všechny dostupné síly a prostředky;

---

³⁸ DANICS. Š., *Bezpečnostní politika*. Dobrá Voda u Českých Budějovic, 2007, s. 48 - 49.

- strategické zájmy: slouží především k zajištění rozvoje a prosperity ČR. Mezi strategické zájmy patří především bezpečnost a stabilita v prostoru EU a NATO, zvládnutí místních regionálních konfliktů a snižování jejich následků, kontrola zbrojení v Evropě, podpora demokracie a základních svobod a v neposlední řadě také zajištění ekonomické, surovinové a potravinové bezpečnosti ve tvorbě rezerv ČR;
- další významné zájmy: slouží k zajištění životních a strategických zájmů a ke zvyšování odolnosti vůči bezpečnostním hrozbám.

Dle bezpečnostní strategie je možnost přímého vojenského útoku na ČR nízká, neboť členství v NATO a EU zabezpečuje z tohoto hlediska dostatečné záruky.

Podle vyhodnocení bezpečnostního prostředí lze jako bezpečnostní hrozby, které mohou zasáhnout území ČR, uvést jako nejvíce znepokojující terorismus, šíření zbraní hromadného ničení a kybernetické útoky. Tyto jmenované hrozby mohou mít celkový dopad na fungování celé společnosti a poničení základní infrastruktury.

V rámci prevence a potlačování bezpečnostních hrozeb se ČR zavazuje aktivně potírat všechny druhy terorismu a to na národní i mezinárodní úrovni. Mezi priority patří ochrana obyvatelstva, kritické infrastruktury a jiných hodnot zranitelných možným teroristickým útokem. Dle Bezpečnostní strategie ČR a Protiteroristické strategie EU jsou přijímána systémové preventivní opatření. Také ČR v rámci NATO sdílí zpravodajské informace, konzultuje se spojeneckými partnery možné hrozby a podílí se aktivní účastí na zahraničních misích a operacích.

Bezpečnostní systém ČR má sloužit k zajištění bezpečnostních zájmů a měl by být propojením roviny politické, vojenské, vnitřní bezpečnosti a ochrany obyvatelstva. Základem má být legislativní působnost a vzájemné vazby jednotlivých složek.

ČR má tyto legislativní postupy dobře zpracované, bohužel realita je celkem jiná, neboť většina obyvatelstva ani politické vedení možnost hrozby teroristického útoku si příliš nepřipouští, tudíž ani potřebné výdaje, které by měly být věnovány na tuto problematiku, nejsou dostatečné.

4.1.2 Strategie boje proti terorismu pro léta 2010 – 2012³⁹

Je jeden ze stěžejních vládních dokumentů, který se zabývá teroristickou problematikou a protiteroristickou politikou ČR. Strategie boje proti terorismu navazuje na Národní akční plán boje proti terorismu, který byl vytvořen od roku 2003 do 2009 v pěti verzích. Text dokumentu obsahuje podrobnější vysvětlení některých kroků protiteroristického úsilí ČR. Dokument ukazuje konkrétnější vyjádření dvou diametrálně odlišných pohledů na problematiku terorismu a text se musí chápat modelově, neodkazujících na konkrétní postoje institucí a veřejnosti. Celý dokument vychází z následujících principů:⁴⁰

- opatření pro boj s terorismem musí být pojata jako propojený soubor kroků dané problematiky;
- důraz se klade na vyvážený poměr „preventivních“ a „represivních“ aspektů problematiky;
- současně je třeba posilovat mezinárodní spolupráci se státy, které terorismu úspěšně vzdorují a snažit se poučit z jejich chyb;
- ČR nesmí být chápána jako země, která by v důsledku potírání terorismu omezovala princip právního státu. Bojem proti terorismu nesmí docházet k neodůvodněnému a plošnému zpracování osobních údajů.

Dokument má koncepci obecné povahy a snaží se seznámit veřejnost se základními principy boje proti terorismu v ČR, přiblížit dané oblasti a poukázat na slabiny v bezpečnostním systému ČR. Nesnaží se vyřešit konkrétní úkoly, ale pouze je vysvětlit.

Jedním z úkolů je říci, že fenomén terorismu můžeme otrást s kteroukoliv demokracií, a útoky, které se v Evropě staly, by měly být varováním pro ČR. Musí se zvýšit úsilí na mezinárodní úrovni, neboť globální terorismus je hrozbou všech zemí, a tak se na něj musí pohlížet a ČR by měla aktivně přistupovat k této problematice. Jedním z nových rozměrů se stává ohrožení kritické infrastruktury státu, či možné použití chemických, biologických a radioaktivních látek. Dalším důležitým bodem je ochrana „měkkých cílů“, mezi které patří místa s velkou koncentrací osob. Důležitým

³⁹ Česko. *Strategie boje proti terorismu pro léta 2010 – 2012*. Praha, 2010, s. 1 - 29.

⁴⁰ SOULEIMANOV, E., (ED.) *Terorismus – pokus o porozumění*. Praha, 2010, s.117 - 118.

aspektem je prohloubení spolupráce mezi soukromým a veřejným sektorem a to zejména se subjekty, které by se mohly stát terčem takového útoku. ČR se zatím nestala dějištěm teroristického útoku, ale riziko takového útoku stále trvá a je velmi aktuální, neboť je považována z hlediska mezinárodního terorismu za zemi aktivně zapojenou do celosvětového protiteroristického úsilí a proto se může stát terčem. Důležitým bodem, který je třeba si uvědomit, je to, že ČR je tranzitním místem a prostorem pro krátkodobý pobyt osob podezřelých z napojení na teroristické skupiny. Na základě všech výše uvedených bodů, je zapotřebí aktivně se připravovat na fenomén terorismu, který může zasáhnout i naši zemi.

Přístup ČR v boji proti terorismu si klade za cíl, aby klíčové úlohy protiteroristické agendy byly řešeny v rámci prevence a ne až případná hrozba nastane. Zde je třeba uvést, že se dosud nepodařilo vyřešit všechny problémy v minulých Národních akčních plánech a to především:

- úkoly, na jejichž plnění je třeba meziresortní a politický kompromis;
- zajistit dostatečné množství finančních prostředků, které by vedlo ke splnění dosud nesplněných kroků.

Pro nalezení kladného řešení je ovšem zapotřebí politická shoda, která se ovšem zatím jen velmi těžce nalézá a to může mít do budoucna negativní dopad na splnění cílů.

Důležitým prvkem v boji proti terorismu je schopnost spolupráce bezpečnostních složek a schopnost včas získávat potřebné informace. Zpravodajské i policejní složky jsou totiž aktivně zapojeny do mezinárodní spolupráce.

„Úsilí bezpečnostních složek v celém procesu sehrává zejména preventivní roli. Jeho cílem je, aby případné teroristické aktivity (příprava útoku) byly odhaleny v zárodku. Spolupráce mezi policejními a zpravodajskými složkami je přitom naprosto zásadní. Obě složky se zde doplňují a spolupracují. Zpravodajská činnost sehrává roli v etapě latentních příprav teroristického útoku, policejní složky zase disponují výkonnými pravomocemi (například pro zahájení trestního řízení). Obě složky rovněž spolupracují při sledování respektive stíhání konkrétních pachatelů (podezřelých osob).“

V rámci boje proti terorismu je důležitým orgánem Společná zpravodajská skupina. Jedná se o trvale vytvořený subjekt Výboru pro zpravodajskou činnost, jenž spadá pod Bezpečnostní radu státu. V roce 2009 také došlo k zřízení Národního kontaktního bodu pro terorismus, který funguje ve struktuře Útvaru pro odhalování organizovaného zločinu Služby kriminální policie a vyšetřování Policie ČR.

Oprávnění zpravodajských a policejních složek ČR v oblasti boje proti terorismu jsou ve srovnání se sousedními zahraničními partnery omezená. Stávající oprávnění nedostatečně umožňuje získávat informace za zákonem stanovených podmínek od orgánů veřejné správy a jiných subjektů. Musí se proto rozšířit oprávnění, aby mohlo docházet k lepším reakcím v boji proti terorismu a schopnosti reagovat na podněty ze zahraničí. V případě rozšíření pravomocí je ale důležité zachovat zásady přiměřenosti a respektovat základní lidská práva a svobody, proto se jako vhodná varianta jeví vytvoření kontrolního systému, který by měl dohled nad orgány získávajícími tyto informace.

Mezi hlavní nedostatky v získávání potřebných informací je třeba uvést zejména oblast elektronických komunikací a to především tyto body:

- povinnost provozovatelů elektronické pošty a internetových serverů uschovat a poskytnout potřebné údaje orgánům Policie ČR a zpravodajským službám (to pouze informace o odesilateli, adresátovi a době komunikace a nikoliv obsah);
- poskytnout dálkový a nepřetržitý přístup k datům bank o době a místě platebního a elektronického použití.

Musí se také říci, že navrhovaná rozšíření jsou pro zpravodajské služby řešeny jako preventivní opatření.

Další důležitou oblastí dokumentu je ochrana obyvatelstva a kritické infrastruktury v případě následků teroristického útoku. Integrovaný záchranný systém (IZS) je hlavní složkou na odstranění následků případným havárií. Koordinační prvky jsou poté operační střediska Policie ČR. Jejich úkolem je přijímat nezkreslené informace a včas je poskytovat dalším složkám IZS. Důležitou součástí připravenosti těchto složek jsou cvičení orgánů krizového řízení na národní i regionální úrovni. Důraz se musí klást i na komunikaci s informačními prostředky při informování veřejnosti.

Nedílnou součástí pro efektivnost krizového řízení je zavedení geografického informačního systému (GIS). Zapotřebí je rychlé zavedení do struktury Policie ČR a využití zkušeností ostatních subjektů, především Armády ČR a Hasičského záchranného sboru ČR (HZS ČR). Posledním důležitým faktorem je prohlubovat spolupráci bezpečnostních složek s civilním sektorem a to v oblasti poskytování informací o možném teroristickém útoku na konkrétní subjekt.

Prioritou ochrany před terorismem v dopravní infrastruktuře je zejména ochrana civilního letectví a pozemní dopravy převážející vysoce nebezpečné věci. Úroveň ochrany v civilním letectví před protiprávním jednáním splňuje vysoké standardy, které udává legislativa EU. U ochrany pozemní dopravy převážející vysoce nebezpečné věci je zapotřebí nadále rozvíjet spolupráci mezi ministerstvy, složkami IZS, Celní správou ČR a Armádou ČR.

Dokument se dále zabývá bezpečnostním výzkumem a informováním veřejnosti v boji proti terorismu. Důležitými podmínkami pro aktivní vzdělávání jsou především:

- prohlubovat znalosti a vzdělání věnovanému tématu rizik spojených s terorismem, který je určen pro střední a vyšší policejní management;
- vzdělávat příslušníky a zaměstnance všech složek IZS a armády ČR
- vzdělávat soudce a státní zástupce;
- provádět školení s policisty a s Národním kontaktním bodem pro terorismus.

Nepostradatelnou součástí protiteroristické politiky ČR je také zajištění rychlého a koordinovaného informování veřejnosti v případě vzniku mimořádné situace. Při vzniku nebezpečných událostí nadresortního charakteru, jako mohou být ohrožení státu, přírodní a průmyslové havárie, či teroristický útok, musí dojít k aktivaci Ústředního krizového štábu, do jehož působnosti patří součinnost tiskových a informačních odborů konkrétních resortů.

O problematice informování veřejnosti při vzniku nebezpečné situace je ale zapotřebí veřejnost informovat také prostřednictvím veřejných akcí, jako mohou být veletrhy, výstavy, školení a aktivity preventivně informačních skupin. Velkým pozitivem se dá hodnotit, že témata ochrany člověka za mimořádných situací a poskytování první pomoci jsou začleňovány do osnov všech základních škol a také

některých škol středních. Také je studována zahraniční zkušenost s vyhlásováním „stupňů bdělosti“, která by dle barvy měla upozornit veřejnost na případný stupeň nebezpečí. Panuje ovšem shoda mezi složkami IZS, že obdobný systém není zapotřebí v ČR aktuálně vybudovat.

„Trvale je třeba soustřeďovat pozornost na vzdělávání členů všech složek integrovaného záchranného systému. Jedině náležitě metodicky připravení policisté, hasiči a zdravotníci mohou poskytovat náležité informace širší veřejnosti a poradit jí vhodný postup v konkrétní situaci. V neposlední řadě je třeba efektivně využívat stávajících prostředků vyčleněných například pro zajištění činnosti Integrovaného záchranného systému ČR či krizového řízení pro potřeby boje proti terorismu“.⁴¹

Poslední důležitá část, která je obsažena ve Strategii boje proti terorismu, je prevence radikalizace ve společnosti a boj proti rekrutování do teroristických skupin. ČR není zemí, kde by docházelo ke konfliktům mezi místními obyvateli a přistěhovaleckými komunitami. Islámská komunita má na našem území malou zastupitelnost a zvýšené riziko rekrutování do teroristických skupin nehrozí, ovšem i tak musí docházet ke kontrole této problematiky. Garantem kontroly je ministerstvo vnitra, které vlastní a aktualizuje Plán integrační politiky, který obsahuje legislativní praktická opatření související s touto problematikou.

„Veškeré kroky v oblasti prevence radikalizace členů přistěhovaleckých komunit a jejich příklonu k terorismu je třeba činit ruku v ruce s kroky proti „domácímu“ extremismu, rasismu a xenofobii, respektive vzdělávacími a osvětovými aktivitami pro nejširší veřejnost“.⁴²

Na závěr se dá říci, že terorismus je latentní trvalá všudypřítomná hrozba nejenom pro okolní státy a celý svět, ale i pro tak malou zemi jako je ČR. A právě proto se musí společnost na tyto hrozby připravovat a brát je v úvahu. Strategie boje proti terorismu je dokument, který identifikuje pouze základní úkoly, ale i tak má velký význam, a veřejnosti i státní správě přináší všechny potřebné informace o problematice terorismu.

---

⁴¹ Česko. *Strategie boje proti terorismu pro léta 2010 – 2012*. Praha. 2010, str.20.

⁴² Česko. *Strategie boje proti terorismu pro léta 2010 – 2012*. Praha. 2010, str.23.

4.1.3 Obranná strategie České republiky⁴³

Obranná strategie představuje záměr vlády ČR k zajištění obrany a udává hlavní úlohy ozbrojených sil a modernizuje politicko-vojenské ambice. Vychází z pravidel a hodnot Bezpečnostní strategie ČR, ale také z jiných dokumentů EU a má se aktualizovat každých deset let, pouze v případě horší bezpečnostní situace k tomu může dojít dříve.

K zajištění obrany se jako prvotní východisko jeví ochrana suverenity vlastními silami a poté ochrana, která vychází z aktivní účasti v systému kolektivní obrany NATO a EU. Dále je také důležitá spolupráce a prohlubování spojeneckých závazků.

ČR v obranné strategii uvádí tři pilíře obrany, a to stát, ozbrojené síly a občana, které jsou vysvětleny následovně:

- první pilíř - za zajištění obrany území, občanů, demokratického zřízení a všech ostatních důležitých zájmů je odpovědná vláda ČR, dále se na ní podílí všechny složky státní správy i samosprávy. K zajištění kolektivní obrany jsou vytvářeny obranné podmínky, které vyplývají ze smluv NATO a EU. Důležité je zachování výdajů ze státního rozpočtu pro efektivní, účelné a hospodárné zajištění obrany státu. ČR v rámci své ochrany přistupuje z důvodu nedostatku vlastních, technických prostředků k použití kolektivní obrany AWACS (Airborne Warning Control System, alianční vzdušný systém výstraha a řízení) a AGS (Alliance Ground Surveillance, systém NATO pro sledování pozemních cílů). ČR považuje za důležité v rámci obrany zachování strategických oblastí průmyslu, výzkumu a také zachování zbrojního průmyslu důležitého pro bezpečnostní zájmy ČR. Také se rozvíjí spolupráce ozbrojených sil, ostatních složek státní správy a civilního sektoru v rámci komplexního přístupu a to zejména v operacích sloužících k zachování míru a bezpečnosti ve spektru civilně-vojenských misí;
- druhý pilíř - ozbrojené síly, základním úkolem ozbrojených sil je bránit ČR proti vnějšímu napadení a obrana území ČR, vzdušného prostoru ČR a infrastruktury důležité pro obranu státu. Ozbrojené síly jsou schopny plnit úkoly samostatně i ve spolupráci se spojenci na území hostitelské země. Jsou schopny účastnit se operací k prosazování, podpoře a udržení míru

---

⁴³ Česko. *Obranná strategie České republiky*. Praha. 2011, s. 1 - 8.

a následné stabilizace a rekonstrukce zasaženého území, spolu s poskytnutí humanitární péče. Jednotky ČR se pravidelně zapojují do pohotovostních uskupení NATO Response Force (NRF) a EU Battle Group (EU BG). V neposlední řadě mohou být ozbrojené síly ČR použity k podpoření IZS zejména při zvládnání následků živelných pohrom a průmyslových či ekologických havárií;

- třetí pilíř - občanská povinnost k obraně státu, je povinnost a zároveň morální závazek. Zákonná povinnost bránit vlast zanikla profesionalizací armády ČR, ale i přesto je zapotřebí prolínání vnitřních a vnějších bezpečnostních hrozeb a to kombinací vojenských i civilních přístupů. Důležitým opatřením při přechodu z mírového do válečného stavu je mobilizace. V ČR je na mobilizace připravena především koncepčně a udržuje zásoby na minimální úrovni dle principu odložené potřeby. ČR vytváří aktivní zálohy, které jednak slouží k propojení armády s veřejností, nebo také možnost občanů podílet se na zajištění obrany. Příslušníci aktivní zálohy jsou použiti také k doplňování početních stavů Armády ČR.

4.1.4 Ostatní legislativa v oblasti bezpečnosti ČR

Základním právním předpisem pro zajištění bezpečnosti ČR je ústavní zákon č. 1/1993 Sb., Ústava ČR ve znění pozdějších předpisů a to včetně Listiny základních práv a svobod č. 2/1993 Sb., ve znění pozdějších předpisů. Důležité v právní úpravě je vymezení do tří pilířů:

1. Zákonodárná moc - parlament ČR

Hlavní kompetence Parlamentu ČR jsou vymezeny především ústavním zákonem č. 1/1993 a dalšími ústavními zákony, zejména:

- ústavním zákonem č. 110/1998 Sb., o bezpečnosti České republiky;
- zákonem č. 412/2005 Sb., o ochraně utajovaných informací;
- zákonem č. 153/1994 Sb., o zpravodajských službách;
- zákonem č. 154/1994 Sb., o bezpečnostní informační službě;

- zákonem č. 585/2004 Sb., o branné povinnosti a jejím zajišťování (branný zákon);
- zákonem č. 289/2005 Sb., o Vojenském zpravodajství;
- zákonem č. 13/1997 Sb., celní zákon.

2. Výkonná moc- veřejná správa

Místo, úloha a odpovědnost veřejné správy jsou vymezeny zejména zákonem č. 2/1969 o zřízení ministerstev a jiných ústředních orgánů státní správy ČR a dále zákony a předpisy, zejména:

Prezidentem republiky a vládou ČR

- ústavním zákonem č. 1/ 1993 Sb., Ústava ČR;
- ústavním zákonem č. 110/1998 Sb., o bezpečnosti České republiky;
- a dalšími zákony, které budou popsány v dalších částech.

Oblastí zpravodajských služeb

Do této oblasti patří: Bezpečnostně informační služba (BIS), Úřad pro zahraniční styky a informace, Vojenské zpravodajství, jejich úlohy a kompetence jsou vymezeny především zákony:

- zákonem č. 153/1994 Sb., o zpravodajských službách;
- zákonem č. 154/1994 Sb., o bezpečnostní informační službě;
- zákonem č. 289/2005 Sb., o Vojenském zpravodajství;
- zákonem č. 141/1961 Sb., o trestním řízení soudním;
- zákonem č. 361/2003 Sb., o služebním poměru příslušníků bezpečnostních sborů.

Oblast zahraničních věcí

Vztahy, které má ČR k ostatním státům, mezinárodním organizacím a integračním seskupením v rámci spolupráce, zajišťuje Ministerstvo zahraničních věcí

ČR jako ústřední orgán státní správy pro oblast zahraniční politiky. Jeho pravomoc je vymezena zejména zákonem č. 2/1969 Sb., a dále i jinými zákony a dokumenty, zejména:

- zákonem č. 412/2005 Sb., o ochraně utajovaných informací;
- zákonem č. 119/2002 Sb., o střelných zbraních a střelivu;
- zákonem č. 13/1997 Sb., celní zákon;
- vyhláškou Ministerstva zahraničních věcí ČR č. 30/1945 Sb., o chartě Spojených národů a statusu mezinárodního soudního dvora;
- sdělením Ministerstva zahraničních věcí ČR č. 66/1999 Sb., kterým je sděleno, že Parlament ČR vyslovil souhlas se Severoatlantickou smlouvou.

Oblast obrany – vojenská

Hlavní úlohy jsou vymezeny zákonem č. 2/1969 Sb., dalšími předpisy a to:

- zákonem č. 219/1999 Sb., o zbrojených silách České republiky;
- zákonem č. 15/1993 Sb., o Armádě České republiky a o změnách a doplnění některých souvisejících zákonů;
- zákonem č. 221/1999 Sb., o vojácích z povolání;
- zákonem č. 222/1999 Sb., o zajištění obrany České republiky;
- zákonem č. 585/2004 Sb., o branné povinnosti a jejím zajišťování;
- zákonem č. 153/1994 Sb., o zpravodajských službách;
- zákonem č. 289/2005 Sb., o Vojenském zpravodajství;
- zákonem č. 124/1992 Sb., o Vojenské policii.

Oblast vnitřní bezpečnosti

Hlavní správu nad vnitřními věcmi, vnitřní bezpečností, řízení Policie ČR, či Hasičského záchranného sboru ČR je zajišťuje Ministerstvo vnitra ČR. Je to ústřední správní orgán, jehož kompetence jsou zejména vymezeny zákonem č. 2/1969 Sb., a také dalšími zákony a to:

- zákonem č. 283/1991 Sb., o Policii České republiky;
- zákonem č. 361/2003 Sb., o služebním poměru příslušníků bezpečnostních sborů;
- zákonem č. 240/2000 Sb., o krizovém řízení a o změně některých zákonů;
- zákonem č. 239/2000 Sb., o integrovaném záchranném systému a o změně některých zákonů;
- zákonem č. 238/2000 Sb., o Hasičském záchranném sboru ČR a o změně některých zákonů;
- zákonem č. 153/1994 Sb., o zpravodajských službách;
- zákonem č. 141/1961 Sb., o trestním řízení soudním;
- zákonem č. 140/1961 Sb., trestní zákon.

Důležitých právních norem je mnohem více, ale výše uvedené dokumenty jsou stěžejní v oblasti bezpečnosti ČR.

3. Moc soudní - soudy

Hlavní kompetence a úlohy v oblasti soudnictví jsou vymezeny zejména ústavními zákony:

- ústavním zákonem č. 1/1993 Sb., Ústava České republiky;
- ústavním zákonem č. 182/1993 Sb., o Ústavním soudu;
- zákonem č. 140/1961 Sb., Trestní zákon;
- zákonem č. 141/1961 Sb., o trestním řízení soudním;
- zákonem č. 412/2005 Sb., o ochraně utajovaných informací.

4.1.5 Modernější protiteroristická legislativa

Jedním z hlavních bodů je neustálé zdokonalování činnosti bezpečnostních složek, protože to hraje klíčovou úlohu v boji proti terorismu. Neustále se rozrůstající bezpečnostní prostředí nutí všechny zúčastněné strany stále zdokonalovat svoji politiku a ta by v tomto smyslu měla hrát především roli preventivní. Jako jeden z hlavních cílů, který byl již uveden výše, by mělo být rozšíření pravomocí zpravodajských a policejních služeb. Nechat se inspirovat sousedními zeměmi a také prohloubit spolupráci mezi těmito službami.⁴⁴

4.2 INSTITUTE A ORGÁNY ZABÝVAJÍCÍ SE PROTITERORISTICKOU POLITIKOU

Mezi hlavní složky, které se svojí činností zapojují do boje proti terorismu a získávání informací o něm, je vláda, prezident republiky z pozice vrchního velitele ozbrojených sil, dále Bezpečnostní rada státu, zpravodajské služby ČR, Úřad pro zahraniční styky a informace (ÚZSI), Bezpečnostní informační služba (BIS), Vojenské zpravodajství (VZ) a z nich zřízená společná zpravodajská skupina. Do protiteroristické politiky je zapojen i Národní bezpečnostní úřad (NBU), dále také Policie ČR a to zejména pracoviště Útvaru pro odhalování organizovaného zločinu SKPV, Národní kontaktní bod pro terorismus (NKBT) a v neposlední řadě složky armády ČR působící v zahraničních misích.

4.2.1 Bezpečnostní rada státu

Jedná se o poradní orgán vlády v oblasti bezpečnosti. Bezpečnostní rada státu je stálým pracovním orgánem vlády a slouží k zvládnutí problematiky bezpečnosti České republiky. Její důležitou funkcí je koordinace a příprava návrhů opatření k jejímu zajišťování. Byla zřízena čl. 9 ústavního zákona 110/1998 Sb. O bezpečnosti ČR, dále dle tohoto článku.⁴⁵

⁴⁴ SOULEIMANOV, E., (ED.) *Terorismus – pokus o porozumění*. Praha, 2010, s. 116 - 117.

⁴⁵ *Bezpečnostní rada státu [online]*. 2012 [cit. 2012-02-05]. Dostupné z WWW: <<http://www.vlada.cz/cz/pracovni-a-poradni-organy-vlady/brs/brs---uvod-3851/>>.

- Bezpečnostní radu státu tvoří předseda vlády, příslušní ministři a další stálí účastníci Bezpečnostní rady. Výkonnými články v protiteroristické politice jsou zpravodajské služby a policie ČR;
- Bezpečnostní rada státu připravuje vládě návrhy a opatření k zajištění bezpečnosti a to dle rozsahu pověření;
- Prezident republiky se může účastnit schůzí Bezpečnostní rady a žádat od členů zprávy, či projednávat otázky spadající do jejich kompetencí.

Jednání Bezpečnostní rady jsou neveřejná, závěry a to i včetně výsledků jsou veřejné, pokud ovšem nejsou chráněny dle právních předpisů. Záznamy obsahující program a jednotlivé body jsou zveřejňovány na internetových stránkách Bezpečnostní rady státu.⁴⁶

4.2.2 Bezpečnostní informační služba (BIS)

„Bezpečnostní informační služba je zpravodajská instituce České republiky, která působí uvnitř státu. Získává, shromažďuje a vyhodnocuje závažné informace, důležité pro bezpečnost, ochranu ústavního zřízení a významných ekonomických zájmů republiky.“⁴⁷

Hlavní činnost, působnost a postavení BIS jako zpravodajské služby, jsou vymezeny především zákonem č. 153/1994 Sb., o zpravodajských službách poté také v zákoně 154/1994 Sb., o Bezpečnostní informační službě, ale i dalšími mezinárodními smlouvami a právními předpisy. BIS je státním orgánem pro získávání, shromažďování a vyhodnocování důležitých informací pro ochranu státního zřízení, bezpečnosti a obrany České republiky. Podle zákona zabezpečuje BIS především tyto informace⁴⁸

- o záměrech namířených proti demokratickým základům, svrchovanosti a územní celistvosti ČR;
- o zpravodajských službách cizí moci;

⁴⁶ *Pracovní a poradní orgány* [online]. 2012 [cit. 2012-02-05]. Dostupné z WWW: <<http://www.vlada.cz/cz/pracovni-a-poradni-organy-vlady/brs/cinnost/terminy-jednani-bezpecnostni-rady-statu-3538/>>.

⁴⁷ *Bezpečnostní informační služba* [online]. 2012 [cit. 2012-02-05]. Dostupné z WWW: <<http://www.bis.cz/>>.

⁴⁸ Česko. *Výroční zpráva Bezpečnostní informační služby za rok 2011*. Praha. 2012, s. 2.

- o činnostech ohrožující státní či služební tajemství;
- o činnostech, jejichž působení může ohrozit bezpečnost či významné zájmy ČR;
- týkající se organizovaného zločinu a terorismu.

Samozřejmostí je i plnění dalších potřebných úkolů, především dle mezinárodních smluv a právních předpisů, ke kterým je ČR vázána.

Pro tuto práci je vhodné vyjmenovat především zpravodajské poznatky k terorismu, proliferaci zbraní hromadného ničení, konvenčních zbraní a výbušnin, které jsou vyjmenovány ve výroční zprávě.

Terorismus: V roce 2011 nebyla ČR zatím ohrožena přímým teroristickým útokem ani jinými podobnými aktivitami. Přesto byly zaznamenány na našem území negativní vlivy, které mohou vést k podpoře a šíření radikálních názorů. Přednostně se ukázalo, že kontroverzní názory prezentovány v muslimských komunitách o vývoji islamistické propagandy na internetu, i ve sdělovacích prostředcích se objevují, ale na druhou stranu ovšem nebyly zaznamenány případy radikálního výkladu islámu v názorech českých muslimů. I navzdory dřívějším ojedinělým radikálním názorům, si česká komunita udržuje mírný náboženský charakter. Mezi nejvýznamnější bezpečnostní rizika se řadí šíření džihádistické propagandy na internetu. Tato propaganda je rozšiřována zejména moderními informačními prostředky a za cílové publikum si vybírá mladé muslimy a působí na ně psychologickou manipulací. Důležité je uvést, že na šíření radikálních názorů mělo značnou sílu působení tzv. Arabského jara. Rozpad diktátorských režimů způsobil značnou nestabilitu, a to může mít za následek posílení islamistických a teroristických skupin. Posledním důležitým prvkem bylo usmrcení dvou hlavních představitelů teroristické skupiny Al-Kaida a to zabití symbolu džihádu Usámy bin Ládina, jehož smrt rozpoutala protiamerické a protievropské nálady po celém světě a potom také smrt duchovního vůdce stejné organizace Anwára al-Awlakího. Zabití těchto dvou osob mělo za následek zvýšení radikalizace islamistického myšlení a nárůst teroristických aktivit. Poslední důležitou skutečností, která může být nebezpečná pro ČR, je napětí na Blízkém východě, především kvůli sporu světových organizací vůči Íránu a jeho jadernému programu. Při

vystupňování tohoto konfliktu se nedá vyloučit možnost cílených teroristických útoků a také v horším případě vypuknutí válečného konfliktu.⁴⁹

proliferace zbraní hromadného ničení: Tento bod je velmi důležitý, neboť dochází velmi často k zájmu o dodávky zboží dvojího použití od zemí jako Írán či KLR. Jedná se především o snahu získat strojírenské a technologické celky, prostřednictvím třetích zemí. Tyto celky mohou sloužit zejména k výrobě jaderných či biologických zbraní. Mezi primární opatření patří především důsledné dodržování legislativních postupů, vyhodnocování poptávek a obchodu se zneužitelnými komponenty, či vojenským materiálem a zbraněmi. Za povšimnutí také stojí, že např. Írán má velmi propracované obchodní cesty. Ty vedou přes velké množství dodavatelských společností, jejichž sídla a majitele není v mnohých případech možno vypátrat a tím jednoznačně určit, komu dané zboží směřuje a jaké je jeho využití.⁵⁰

4.2.3 Vojenské zpravodajství (VZ)

Vojenské zpravodajství patří mezi další zpravodajskou službu ČR. Její hlavní náplní je vyhledávání nebezpečných teroristických podnětů směřujícím proti zájmům ČR, jak na českém území, tak i v zahraničí. VZ působí ve vojenských operacích, kde slouží čeští vojáci nebo jsou velvyslanectví či jiné důležité prvky ČR, a podporuje úkolové uskupení armády ČR v zahraničních operacích.

Svojí strukturou patří Vojenské zpravodajství do součásti Ministerstva obrany ČR a přímým nadřízeným ředitele VZ je ministr obrany. VZ je ozbrojená zpravodajská služba, která provádí rozvědnou a kontrarozvědnou činnost a za tímto účelem získává, shromažďuje a vyhodnocuje informace, které mají důležitý význam pro zajištění obrany ČR. Působnost je vymezena zejména zákonem č. 153/1994 Sb., o zpravodajských službách, a také zákonem č. 289/2005 Sb., o Vojenském zpravodajství. Jeho další činnost vymezuje status Vojenského zpravodajství, který je schválen vládou ČR.⁵¹

⁴⁹ Česko. *Výroční zpráva Bezpečnostní informační služby za rok 2011*. Praha. 2012, s. 13-14.

⁵⁰ Česko. *Výroční zpráva Bezpečnostní informační služby za rok 2011*. Praha. 2012, s. 15.

⁵¹ Česko. *Výroční zpráva o činnosti Vojenského zpravodajství za rok 2011*. Praha. 2012 s. 5.

Hlavním úkolem VZ je zabezpečování informační podpory ústavních činitelů a zajištění jejich obrany a bezpečnosti, především prezidenta, předsedy vlády, ministra obrany a dalších důležitých činitelů. Jak bylo uvedeno výše, VZ má poskytovat informace představitelům Armády ČR, které souvisejí především s ochranou jednotek nasazených na zahraničních misích a také s vývojem v rizikových lokalitách po celém světě. V neposlední řadě je také potřeba říci, že ČR jako člen v NATO či EU plní další zpravodajské činnosti, které vyplývají ze závazků a mezinárodních smluv.⁵²

Důležitou oblastí, kterou se VZ zabývá, je oblast krizových regionů z hlediska možného teroristického úsilí. Níže jsou uvedeny regiony, jenž mohou působit nebezpečně pro zajištění zájmů ČR a jejich ochranu.

Krizové regiony: Jedním z krizových regionů, kde je důležité zajistit stabilitu, je Balkán. Zajištění a udržení bezpečnosti je důležité pro vývoj celé Evropy. V roce 2011 došlo zejména v Kosovu ke zhoršení bezpečnostní situace a to z důvodu pokusu kosovské vlády ovládnout za použití bezpečnostních složek území severního Kosova. Výsledkem toho je stále bezpečnostní riziko konfliktu, které se může přelít do dalších částí regionu.⁵³

Dalším nebezpečným regionem pro zajištění bezpečnosti ČR je Blízký východ, kde dlouhotrvající a nyní zablokovaný izraelsko-palestinský mírový proces přispívá k destabilizaci celého okolí. Pro ČR je velmi důležité její negativní stanovisko k otázce žádosti vůdce Palestinské samosprávy Mahmúda Abbáse o uznání plného členství v OSN. Z tohoto důvodu hrozí ČR vyšší míra pravděpodobnosti teroristického útoku. Oblastí, kam směřovala pozornost, je také Írán, a to kvůli trvalému úsilí této země zesílit svůj vliv v lokalitě. Nebezpečným aspektem, který může přispět k teroristickým útokům, je zavedení sankcí proti této zemi na mezinárodní úrovni, kvůli stále snaze Íránu dokončit svůj jaderný program.⁵⁴

Poslední a nejvíce nebezpečnou oblastí, která působí na bezpečnostní situaci v ČR, je oblast Afgánistánu. Tato oblast hraje nebezpečnou úlohu při nasazení vojenských i civilních složek ČR v dané oblasti. V regionu jsou nasazeny převážně složky armády ČR a civilních expertů v mezinárodních úkolových uskupeních ISAF

---

⁵² Česko. *Výroční zpráva o činnosti Vojenského zpravodajství za rok 2011*. Praha. 2012 s. 5.

⁵³ Česko. *Výroční zpráva o činnosti Vojenského zpravodajství za rok 2011*. Praha. 2012 s. 9.

⁵⁴ Česko. *Výroční zpráva o činnosti Vojenského zpravodajství za rok 2011*. Praha. 2012 s. 11 - 12.

(International Security Assistance Force) a také v dalších lokalitách, kde působí např. české speciální síly. Nejnebezpečnější hrozba je převážně teroristický či bombový útok na jednotky AČR, i když toto jednání se nedá považovat přímo za teroristický akt. Za tento čin se považovat může, pokud jsou jeho hlavními cíli převážně civilní cíle koaličních nebo afgánských sil v dané oblasti. Na závěr je třeba říci, že prioritou ČR v oblasti zůstává zajištění bezpečnosti českých občanů, kteří v dané lokalitě působí, a to ať už v civilním či vojenském sektoru.

Terorismus: Dle VZ musí ČR počítat s možnými specifickými hrozbami. Možnost konkrétního teroristického útoku na české území je ovšem nízká a nadále by měla stagnovat. Na druhou stranu se dá očekávat, že tam kde se vyskytuje protiteroristická koalice, je velká možnost spáchání teroristického útoku. Dále se dá usuzovat, že hrozba teroristického útoku ze strany hnutí interpelujících radikální islám potrvá, a proto bude třeba, aby se ČR i její spojenci na toto nebezpečí připravovali.⁵⁵

4.2.4 Úřad pro zahraniční styky a informace (ÚZSI)

Je poslední ze tří zpravodajských služeb, které působí na českém území. Jedná se o civilní rozvědku a jejím hlavním úkolem je sběr informací za hranicemi ČR.

Ředitele ÚZSI jmenuje a odvolává se souhlasem vlády ministr vnitra. Svoji strukturou je podřízený ministerstvu vnitra. Služební poměr příslušníků ÚZSI se řídí zákonem 361/2003 Sb., o služebním poměru příslušníků bezpečnostních sborů. I přes výše uvedené řízení a vazby je ÚZSI samostatným státním orgánem a organizační složkou státu.⁵⁶

Prvořadým úkolem je zejména zabezpečovat důležité informace pro státní činitele a ostatní orgány státní správy ČR a také podávat včasné a prověřené zpravodajské informace, které byly získány v zahraničí a hrají důležitou roli pro bezpečnost zahraničně politických a ekonomických zájmů ČR. Prioritním cílem v dnešní době je také ochrana ČR proti hrozbám, kterou představuje terorismus, proliferace zbraní hromadného ničení a různé formy extremismu. Informace, které

⁵⁵ Česko. *Výroční zpráva o činnosti Vojenského zpravodajství za rok 2011*. Praha. 2012 s. 18.

⁵⁶ Úřad pro zahraniční styky a informace. *Zpravodajský systém ČR* [online]. 2012 [cit. 2010-01-14]. Dostupné z WWW: < <http://www.uzsi.cz/cz/zpravodajsky-system-ceske-republiky.html> >.

získávají pro svoji práci, jsou především ze standardních prostředků a splňují následující kritéria:⁵⁷

- jejich původ pochází ze zahraničí, ale mohou být získány i na území ČR;
- mají vztah k problematice, jejímž sledováním je pověřen ÚZSI;
- jsou pro odběratele neznámé a jsou získávány použitím zpravodajských prostředků.

Ke sběru zpravodajských informací využívají příslušníci ÚZSI především obvyklé zpravodajské metody, jakými mohou být otevřené zdroje, operativní práce, rádiové zpravodajství, zobrazovací prostředky či také zahraniční zpravodajské služby. Je také velmi důležité říci, že z důvodu utajení metod či použitých prostředků. S ohledem na kvalitu získaných informací, ale také případných negativních dopadů, nelze veřejnosti přesně definovat použité metody a výsledky, neboť by tímto mohlo dojít k ohrožení důležitých zájmů ČR. Organům, které jsou oprávněny přistupovat k získaným informacím, se poskytují zejména tyto zpravodajské informace:⁵⁸

- o zahraničních politických skutečnostech a záměrech, které mohou mít vliv na zájmy ČR;
- o ekonomických skutečnostech, které mohou působit na strategicko-ekonomické zájmy, ekonomický vývoj, či ekonomickou bezpečnost ČR;
- o mezinárodním terorismu a ostatních bezpečnostních hrozbách ohrožující bezpečnostní zájmy ČR.

Poslední bod patří v dnešní době mezi jeden z nejdůležitějších úkolů, stejně jako je tomu u předešlých zpravodajských služeb. Mezi důležitý bod, který ulehčuje a napomáhá k efektivní práci, patří zejména spolupráce zpravodajských služeb mezi sebou i ostatními orgány, jako jsou policie ČR či bezpečnostní rada státu.

---

⁵⁷ Úřad pro zahraniční styky a informace. *Kdo jsme* [online]. 2012 [cit. 2010-02-11]. Dostupné z WWW: < <http://www.uzsi.cz/cz/kdo-jsme.html> >.

⁵⁸ Úřad pro zahraniční styky a informace. *Co děláme* [online]. 2012 [cit. 2011-07-29]. Dostupné z WWW: < <http://www.uzsi.cz/cz/co-delame.html> >.

4.2.5 Národní kontaktní bod pro terorismus (NKBT) Útvar pro odhalování organizovaného zločinu (ÚOOZ) SKPV policie ČR

Na boji proti terorismu se samozřejmě podílí větší část Policie ČR, i na malých obvodních odděleních či jiných služebnách jsou prováděny školení či přednášky, které policistům ukazují postupy v různých možných situacích. Ovšem k největšímu pokroku došlo v roce 2009, kdy došlo k vytvoření Národního kontaktního bodu pro terorismus (NKBT) Útvaru pro odhalování organizovaného zločinu.

Jedná se o speciální komunikačně-analytické pracoviště Policie ČR, jehož hlavní funkcí je sběr, vyhodnocování a zpracování informací zjištěných policií, a to především o teroristech nebo osobách podezřelých z teroristických útoků a napojených na mezinárodní teroristické organizace. Důležitá je také schopnost komunikace mezi ostatními složkami policie a také dalšími bezpečnostními sbory. Při své práci NKBT vyhodnocuje hrozby vyplývající z terorismu, které mohou poškodit zájmy ČR, a podílí se na jejich předcházení a případném odstraňování. Pozitivní stránkou je také to, že veřejnost se může obracet na toto centrum se svými poznatky rovnou a tudíž se zkracuje doba sdělení informací i jejich přesnost a zvyšuje se efektivnost zpracování důležitých poznatků.⁵⁹

Hlavními cíli NKBT jsou jmenovitě především tyto:⁶⁰

- sběr a analýza informací vztahujících se k terorismu;
- předcházení a možné odstraňování následků trestné teroristické činnosti;
- spolupráce s domácími i zahraničními partnery jako centrální kontaktní bod v možné spolupráci;
- stát se vhodným a důvěrným pracovištěm pro všechny občany ČR a umožnit jim spolupráci na zvyšování bezpečnosti;
- monitorovat a vyhodnocovat hrozby vyplývající z možného terorismu.

⁵⁹ Policie České republiky. *Terorismus* [online]. 2010 [cit. 2012-01-15]. Dostupné z WWW:<<http://www.policie.cz/clanek/narodni-kontaktni-bod-pro-terorismus.aspx?q=Y2hudW09Mw%3d%3d>>.

⁶⁰ Policie České republiky. *Terorismus* [online]. 2010 [cit. 2012-01-15]. Dostupné z WWW:<<http://www.policie.cz/clanek/narodni-kontaktni-bod-pro-terorismus.aspx?q=Y2hudW09Mw%3d%3d>>.

Dá se říci, že NKBT je velkým pokrokem v boji proti terorismu a dobrým krokem vpřed. Veřejnost se také může dozvědět při kontaktování NKBT, jak se zachovat při podezřelých situacích, jak postupovat při nálezů nebezpečných předmětů či například, jak se zachovat při teroristickém útoku a mnoho dalších potřebných informací. Informace se dají zjistit také na webových stránkách policie ČR.

V přímém boji proti teroristům je důležitým prvkem speciální jednotka policie a to Útvar rychlého nasazení (URNA)⁶¹

4.2.6 Armáda ČR

Armáda ČR se podílí také velikou mírou na protiteroristické politice. Největší význam protiteroristické činnosti je nasazení vojenských sil v zahraničních operacích, kde působí především příslušníci 601. skss, která se zapojuje především do přímých bojových kontaktů s povstalci a teroristy po celém světě a plní ty nejnáročnější bojové úkoly v přísném utajení. Potom také ostatní příslušníci Armády ČR, plní úkoly především v zahraničních operacích ISAF v Afgánistánu a to buď v lokalitě Logár, kde příslušníci plní úkoly v misi PRT (Provinční rekonstrukční tým), a nebo v lokalitě Wardak, kde vojáci vycvičují a zaškolují nové příslušníky afgánské národní armády a afgánské policie v misi OMLT (Operational Mentoring and Liaison Team.).

Dá se s jistotou říci, že nasazení příslušníků armády ČR v zahraničních misích dělá velmi dobrý dojem na zahraniční partnery a působí také v rovině boje proti terorismu, neboť účelem armády by mělo být bojovat i mimo území ČR a držet případný konflikt co nejdále od českého i evropského území. Podrobnější rozebrání jednotlivých zahraničních misí bude provedeno v následující kapitole.

4.3 JAKÉ JE RIZIKO PŘÍMÉHO TERORISTICKÉHO ÚTOKU NA ČESKOU REPUBLIKU?

Na tuto otázku se snaží odpovědět mnoho různých publikací i velké spektrum lidí, kteří se touto problematikou zabývají, ale jednotná shoda neexistuje. Jediný bod v jakém panuje shoda a jednotná odpověď je, že možnost teroristického útoku na české

---

⁶¹ MAREŠ, M., *Terorismus v ČR*, Brno, 2005, s. 389.

území se nedá vyloučit. Bylo provedeno mnoho teroristických útoků, které způsobily velké škody na majetku a lidských životech. Mezi největší teroristické činy se dají uvést bombové útoky na vlakové soupravy v Madridu ve Španělsku v roce 2004. Při těchto teroristických útocích zahynulo 191 lidí a kolem 2000 jich bylo zraněno. Při vyšetřování bylo zjištěno, že za útokem stojí místní buňka Al-Kaidy. Hlavním výsledkem útoků v Madridu bylo stažení španělských ozbrojených sil z Iráku. Přesně tohoto cíle chtěli teroristé dosáhnout a nakonec ho dosáhli. Podobným činem byly sebevražedné teroristické útoky na londýnské dopravní prostředky ve Velké Británii v roce 2005. Při těchto útocích zahynulo přes 50 lidí. K útoku se přihlásily opět různé složky Al-Kaidy. Motiv činů byl celkem jasně směřovaný proti civilnímu obyvatelstvu a důležitým prvkem bylo ukázat, že teroristé mohou kdykoliv zaútočit a způsobit velké ztráty a zasáhnout celé spektrum obyvatelstva či působit na samotnou infrastrukturu.

Z výše uvedených řádků je tedy jasné, že teroristický útok může zasáhnout kteroukoliv zemi v Evropě a tudíž i ČR a její území. Hlavním důvodem, proč by se tak mohlo stát, je především podpora ČR v podílení se na aktivním boji proti celosvětovému terorismu a souhlasné stanovisko ČR s politikou USA v oblasti boje proti terorismu a schvalování této politiky. Dalším důvodem, který je obsažen už ve schvalování této politiky, je především aktivní účast ozbrojených složek ČR na zahraničních vojenských misích a přímý kontakt s islamistickými teroristy. Posledním bodem, který může být důvodem teroristického útoku, může být silná podpora Izraele. Je obecně známo, že snad každý radikální islamista či člen islamistických hnutí nenávidí Izraelce a samozřejmě i země, které s touto židovskou zemí spolupracují.

Ze všech těchto důvodů logicky vyplývá, že ČR by se mohla stát další zemí v pořadí, na kterou bude spáchán teroristický útok podobným způsobem, jako se to stalo právě ve Velké Británii a Španělsku. Na druhou stranu dle všech dostupných informací od českých zpravodajských služeb je hrozba teroristického útoku dlouhodobě na nízké úrovni a má dále stagnovat. I přes toto všechno se nesmí nebezpečí podcenit, neboť i malá šance znamená, že se ČR může stát místem teroristických útoků.

5 NASAZENÍ ARMÁDY ČR V ZAHRANIČNÍCH OPERACÍCH, JAKO JEDEN Z PROSTŘEDKŮ PROTITERORISTICKÝCH OPATŘENÍ

Dá se s jistotou říci, že nasazení složek armády ČR v zahraničních misích, je jedno z nejvíce viditelných protiteroristických opatření, kterým se ČR zapojuje do boje proti terorismu. Od novodobé historie vzniku demokratického Československa v roce 1989 se příslušníci armády, ale i jiných bezpečnostních složek, účastnili mnoha zahraničních operací, během kterých došlo k přímému konfliktu a kontaktu s teroristickými skupinami.

První taková mise, kde byli čeští vojáci nasazeni, byla zahraniční operace Pouštní bouře v Iráku v roce 1990. Zde bylo nasazeno 200 vojáků československé protichemické jednotky. Nedá se říci, že toto byla operace mířená přímo proti teroristům, ale proti legitimní armádě, ale i tak se dá považovat tato operace jako novodobý mezník v zahraničních operacích.⁶²

Působišťem českých vojáků byla také od roku 1992 oblast bývalé Jugoslávie a to Chorvatska, Kosova a Makedonie, kde došlo při rozdělení Jugoslávie k občanské válce, masovým vraždám, genocidě i teroristickým útokům. Zde se vystřídalo velké množství vojáků AČR, kteří se dostali do přímých bojových akcí. Působení v této oblasti přineslo velké zkušenosti pro celou armádu a její příslušníky.

5.1 SOUČASNÉ ZAHRANIČNÍ OPERACE, KDE PŮSOBÍ VOJÁCI AČR V BOJI PROTI TERORISMU

V současné době působí vojáci AČR zejména na území Afgánistánu a do nedávna také v Iráku, kde byla činnost českých vojáků ukončena v roce 2008. V Afgánistánu plní úkoly především úkolové uskupení AČR ISAF, kam patří operace OMLT ISAF ve Wardaku, PRT ISAF v Logaru a speciální operace 601sk. speciálních sil. Dále působí vojáci AČR na dalších místech jako Sinaj, Somálsko, Bosna a Hercegovina, kde ovšem působí nepatrný počet vojáků a smyslem těchto operací je

---

⁶² *Historie zahraničních misí* [online]. 2012 [cit. 2013-02-12]. dostupné z WWW: <<http://www.mise.army.cz/historie-misi/historie-zahranicnich-misi-3699/>>.

především pomoci kontrolovat dodržování mezinárodních předpisů, směrnic a pomoci při rozvoji území.

Rozdělení úkolových uskupení ISAF a působnost 601sk. speciální sil na území Afgánistánu:

1) Afgánistán Wardak (OMLT ISAF) - hlavním úkolem této operace je především cvičit, mentorovat a pomáhat v plánování a velení pěších jednotek afgánské národní armády o síle praporu neboli kandaku. Účelem je zvýšit operační schopnosti uvedené jednotky a osamostatnit afgánskou armádu, aby mohla operovat samostatně bez podpory spojeneckých jednotek.⁶³

Podobný úkol provádí na výše uvedeném území také vojenská policie, která dohlíží v místní policejní akademii na výcvik a připravenost afgánských policejních složek.⁶⁴

2) Afgánistán Logar (ISAF) – hlavním důvodem této zahraniční mise bylo posílení účasti ČR na obnově Afgánistánu a také podpora, rozvoj a další fungování tohoto státu. Mise PRT byla zahájena v roce 2008 a ukončení je plánováno v roce 2013. Mandát působení je dán rezolucí Rady bezpečnosti OSN. Primárním úkolem vojenské účasti bylo zajišťovat bezpečnost českých civilních expertů, kteří se v dané oblasti podíleli na obnově a rozvoji území. Civilní experti se zabývali především rozvojem v oblasti školství a zdravotnictví. V této zahraniční operaci se vystříдалo jedenáct jednotek PRT a byl zde nasazen největší počet českých vojáků v poslední době.⁶⁵

3 Afgánistán Nangarhár (Úkolové uskupení speciálních sil ISAF) – speciální síly 601. sks byly nasazeny v této oblasti od roku 2011 do roku 2012 a navázaly na předešlé operace na území Afgánistánu. Hlavním úkolem české speciální jednotky bylo školit, vycvičovat a provádět operace se zásahovou jednotkou Afgánské národní policie. Mezi další úkoly se dá jmenovat především boj s islámskými teroristy, boj s narkotiky a boj s kriminálními skupinami v dané oblasti. Jednalo se o velmi složité

---

⁶³ *Afgánistán Wardak (OMLT ISAF)* [online]. 2012 [cit. 2012-12-20]. dostupné z WWW: <<http://www.mise.army.cz/aktualni-mise/afghanistan-wardak/afghanistan-wardak-46900/>>.

⁶⁴ *Afgánistán Wardak (Vojenská policie ISAF)* [online]. 2013 [cit. 2013-02-08]. dostupné z WWW: <http://www.mise.army.cz/aktualni-mise/afghanistan-wardak_vp/druha-vycvikova-jednotka-vojske-policie-wardak-nptc-60894/>.

⁶⁵ *Afgánistán Logar (ISAF)* [online]. 2013 [cit. 2013-01-31]. dostupné z WWW: <<http://www.mise.army.cz/aktualni-mise/afghanistan-logar/afghanistan-logar-prt-isaf-15924/>>.

úkoly vzhledem k problémové oblasti, ale ty byly splněny v rámci možností a dá se s jistotou říci, že operace, kde působí příslušníci českých speciálních sil, patří mezi nejtěžší a mají obrovský význam v přímém boji proti terorismu.⁶⁶

---

⁶⁶ *Úkolové uskupení speciálních sil ISAF – Nangarhár 2011-2012* [online]. 2013 [cit. 2012-08-11]. dostupné z WWW: <http://www.601skss.cz/mise/2011_ISAF/11_ISAF.html>.

ZÁVĚR

Co říci na závěr? Hlavním cílem bakalářské práce bylo zhodnotit a zanalyzovat bezpečnostní politiku ČR. Dalšími úkoly bylo vyjmenovat protiteroristická opatření, kterými se ČR snaží minimalizovat hrozbu teroristickému útoku na svém území. Nedílnou součástí této problematiky je platná právní úprava a legislativa, podle kterých musí postupovat policejní, zpravodajské nebo vojenské složky. Důležitým prvkem protiteroristické politiky je vysvětlit čtenářům problematiku terorismu a také jaký je jeho historický vývoj, kterému je zapotřebí alespoň z části porozumět. Velký význam by měl být kladen také na vcítění se do role teroristů, do jejich myšlení, pohnutek a ostatních psychických projevů. Veřejnost říká, že to jsou vždy fanatici, ale z mnoha studií je potvrzeno, že se jedná o velmi vzdělané lidi, kteří buď propadli radikálními výkladu islámu, či v mnoha případech jim byl zabit některý člen rodiny, partner či blízký a oni se chtějí pouze pomstít a náboženství je až na druhém místě. Bez znalosti pochopení psychických stavů teroristů a vcítění se do jejich role není možné účinně a efektivně bojovat proti nim.

V oblasti bezpečnostní a protiteroristické politiky můžeme říci, že Česká republika dosáhla velkého pokroku od roku 1989. Je znát posun ať už od přijímané legislativy zabývající se teroristickou politikou, tak i vznikem specializovaných jednotek Policie ČR a Armády ČR, jakými jsou Národní kontaktní bod pro terorismus (NKBT), Útvar rychlého nasazení (URNA) či ostatních složek armády ČR (601. skss) a jiných bezpečnostních složek. Na druhou stranu si je zapotřebí uvědomit, že i když Česká republika dosáhla značného pokroku v bezpečnostní i protiteroristické politice, tak stále nejsou splněny všechny potřebné závazky a chybí udělat velký kus práce, abychom se přiblížili svým vyspělejšími západními sousedům v Evropě. Hlavními nedostatky, které byly zjištěny v rámci bakalářské práce jsou především nedořešená spolupráce mezi policejními a zpravodajskými službami, kde stále trvají velké nejasnosti ohledně poskytování informací mezi těmito složkami a také vznik útvaru, který by tyto informace shromažďoval a poskytoval je ostatním bezpečnostním složkám. Další bod, který na rozdíl od západních států trpí značnými nedostatky, je nedostatečná pravomoc bezpečnostních složek v získávání informací od telefonních, či jiných poskytovatelů telekomunikačních a internetových služeb a z toho vyplývající

i nedostatečná právní a legislativní úprava, neboť pokud chce být společnost chráněna svým státem, musí mít stát přístup k informacím, z kterých může odhalit potenciální nebezpečí pro obyvatelstvo nebo samotnou existenci státu.

V oblasti protiteroristických opatření se ČR snaží držet tempo a úroveň se svými partnery v bezpečnostní oblasti. Hlavním kladným bodem, pro který si ČR váží její spojenci, je nasazení českých vojáků, policistů a dalších expertů v mezinárodních operacích, kde naši vojáci plní úkoly ve velmi složitých situacích a v přímém boji s teroristy. Tímto si naše armáda i celá ČR získává velkou prestiž a úctu svých partnerů. Smutným zjištěním se proto jeví, že většina obyvatelstva považuje naše vojáky za „žoldáky“, kteří pouze jezdí vydělávat peníze na zahraniční operace. Málokterí z lidí, kteří zastávají tento názor, a můžu říci, že se s těmito lidmi setkávám každý den, si neuvědomují, že vojáci nasazují své životy v zahraničí právě proto, aby mohli oni doma každý den usínat s klidnou hlavou, že jim žádná hrozba nehrozí. Každý člověk si přece přeje, aby se případné teroristické útoky, či jiné akty násilí neodehrály na území vlastního státu a v tomto případě na území ČR.

Po shrnutí všeho, co bylo uvedeno v bakalářské práci, můžeme říci následující: Česká republika má vyvíjející se protiteroristickou politiku, snaží se ji zdokonalovat, přiblížit se svým zahraničním partnerům, ale také musí zůstat na paměti a v stálém povědomí, že neustálé snižování rozpočtu na tuto problematiku a nepřipouštění si možného teroristického útoku může mít v budoucnu fatální následky na fungování a rozvoj České republiky.

SEZNAM POUŽITÝCH ZDROJŮ

Literární zdroje

1. ČEJKA, M. *Encyklopedie blízkovýchodního terorismu* BRNO: BARRISTER & PRINCIPAL, 2007. 223 s. ISBN 978-80-870-29-190.
2. DANICS, Š. a Tuček, L. *Opravdu rozumíme současné epidemii sebevražedných teroristických útoků?* *Vojenské rozhledy* č.2/2008. 18 - 30 s.
3. DANICS. Š. *Bezpečnostní politika*. České Budějovice : Vysoká škola evropských a regionálních studií, Katedra společenských věd, 2007, 99 s. ISBN 978-80-86708-38-6.
4. EICHLER, J. *Terorismus a války na počátku 21. století*. UK v Praze: Karolinum, 2007. 352 s. ISBN 978-80-717-94-98.
5. FOLTÝN, P., ŘEHÁK. D., *Historický vývoj terorismu*. Obrana a strategie. 2006, 16 s.
6. HEYWOOD, A. *Politologie*. Plzeň: Vydavatelství a nakladatelství Aleš Čeněk, 2008. 544 s. ISBN 978-80-7380-115-1.
7. LAQUER, W. *The New Terrorism, Fanaticism and the Arms of Mass Destruction*. New York: Oxford University Press, 1999.
8. MAREŠ, M. *Terorismus v ČR*. Brno: Centrum strategických studií, 2005, 500 s. ISBN 80-903333-8-9.
9. MUSAŠI, M. *Kniha pěti kruhů a Kniha rodinných tradic válečného umění*. Praha: Talpress, 1997. 140 s. ISBN: 80-7197-026-3.
10. SOULEIMANOV, E. (ED.) *Terorismus – pokus o porozumění*. Praha: SLON, 2010, 345 s. ISBN 978-80-7419-038-4.

Elektronické zdroje

1. *Afgánistán Logar (ISAF)* [online]. 2013 [cit. 2013-01-31]. dostupné z WWW: <<http://www.mise.army.cz/aktualni-mise/afghanistan-logar/afghanistan-logar-prt-isaf-15924/>>.

2. *Afgánistán Wardak (OMLT ISAF)* [online]. 2012 [cit. 2012-12-20]. dostupné z WWW: <<http://www.mise.army.cz/aktualni-mise/afghanistan-wardak/afghanistan-wardak-46900/>>.
3. *Afgánistán Wardak (Vojenská policie ISAF)* [online]. 2013 [cit. 2013-02-08]. dostupné z WWW: <http://www.mise.army.cz/aktualni-mise/afghanistan-wardak_vp/druha-vycvikova-jednotka-vojenske-policie-wardak-nptc-60894/>.
4. *Bezpečnostní informační služba* [online]. 2012 [cit. 2012-02-05]. Dostupné z WWW: <<http://www.bis.cz/>>
5. *Bezpečnostní rada státu* [online]. 2012 [cit. 2012-02-05]. Dostupné z WWW: <<http://www.vlada.cz/cz/pracovni-a-poradni-organy-vlady/brs/brs---uvod-3851/>>.
6. *Dubrovka: muzikál, který se utopil v krvavé lázni* [online], 2007, [cit. 2007-09-27]. Dostupné z WWW: <http://zpravy.idnes.cz/dubrovka-muzikal-ktery-se-utopil-v-krvave-lazni-ftw-/zahranicni.aspx?c=A071022_172116_zahranicni_ad>.
7. Ganor, Boaz: *Defining Terrorism: Is One Man's Terrorist Another Man's Freedom Fighter?*, ICT, IDC Herzliya, Izrael. Dostupné z WWW: <<http://www.instituteforcounterterrorism.org/>>.
8. *Historie zahraničních misí* [online]. 2012 [cit. 2013-02-12]. dostupné z WWW: <<http://www.mise.army.cz/historie-misi/historie-zahranicnich-misi-3699/>>.
9. Policie České republiky. *Terorismus* [online]. 2010, [cit. 2007-01-15]. Dostupné z WWW: <<http://www.policie.cz/clanek/narodni-kontaktni-bod-pro-terorismus.aspx?q=Y2hudW09Mg%3d%3d>>.
10. Policie České republiky. *Terorismus* [online]. 2010 [cit. 2012-01-15]. Dostupné z WWW: <<http://www.policie.cz/clanek/narodni-kontaktni-bod-pro-terorismus.aspx?q=Y2hudW09Mw%3d%3d>>.
11. *Pracovní a poradní orgány* [online]. 2012 [cit. 2012-02-05]. Dostupné z WWW: <<http://www.vlada.cz/cz/pracovni-a-poradni-organy-vlady/brs/cinnost/terminy-jednani-bezpecnostni-rady-statu-3538/>>

12. ŠEDIVÝ, Jiří. *Nové paradigma terorismu. Mezinárodní politika* [online]. 2003, 1, [cit. 2011-03-24]. Dostupné z WWW: <<http://www.iir.cz/upload/MP/MPArchive/2003/MP012003.pdf>>.
13. *Úkolové uskupení speciálních sil ISAF – Nangarhár 2011-2012* [online]. 2013 [cit. 2012-08-11]. dostupné z WWW: <http://www.601skss.cz/mise/2011_ISAF/11_ISAF.html>.
14. Úřad pro zahraniční styky a informace. *Co děláme* [online]. 2012 [cit. 2011-07-29]. Dostupné z WWW: <<http://www.uzsi.cz/cz/co-delame.html>>.
15. Úřad pro zahraniční styky a informace. *Kdo jsme* [online]. 2012 [cit. 2010-02-11]. Dostupné z WWW: <<http://www.uzsi.cz/cz/kdo-jsme.html>>.
16. Úřad pro zahraniční styky a informace. *Zpravodajský systém ČR* [online]. 2012 [cit. 2010-01-14]. Dostupné z WWW: <<http://www.uzsi.cz/cz/zpravodajsky-system-ceske-republiky.html>>.

Ostatní zdroje

1. Česko. Bezpečnostní strategie České Republiky 2011. Praha. 2011. 1 - 20 s.
2. Česko. Obranná strategie České republiky. Praha. 2011, s. 1 - 8.
3. Česko. Strategie boje proti terorismu pro léta 2010 – 2012. Praha 2010, 29 str.
4. Česko. Výroční zpráva Bezpečnostní informační služby za rok 2011. Praha. 2012, s. 2.
5. Česko. Výroční zpráva o činnosti Vojenského zpravodajství za rok 2011. Praha. 2012 s. 5.

SEZNAM ZKRATEK

- ÚOOZ – Útvar pro odhalování organizovaného zločinu
- NKBP – Národní kontaktní bod pro terorismus
- ZHN – zbraně hromadného ničení
- VZ – Vojenské zpravodajství
- PRT – Provinční rekonstrukční tým
- OMLT – Operational Mentoring and Liaison Team
- ISAF – International Security Assistance Force
601. skss – 601. skupina speciálních sil
- URNA – Útvar rychlého nasazení
- BIS – Bezpečnostní informační služba
- ÚZSI – Úřad pro zahraniční styky a informace
- NATO – North Atlantic Treaty Organisation, Severoatlantická aliance
- OBSE – Organizace pro bezpečnost a spolupráci v Evropě
- GIS – geografický informační systém
- IZS – Integrovaný záchranný systém
- AWACS – Airborne Warning Control System, alianční vzdušný systém výstrahy a řízení
- AGS – Alliance Ground Surveillance, systém NATO pro sledování pozemních cílů
- SKPV – Služba kriminální policie a vyšetřování
- NRF – NATO Response Force
- EU BG – EU Battle Group
- NBÚ – Národní bezpečnostní úřad